

Međunarodni investicijski ciklus na primjeru uvale Blaz

Posavec, Iva

Master's thesis / Diplomski rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:875827>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

**MEĐUNARODNI INVESTICIJSKI CIKLUS NA
PRIMJERU UVALE BLAZ**

DIPLOMSKI RAD

Pula, rujan 2017.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

MEĐUNARODNI INVESTICIJSKI CIKLUS NA PRIMJERU UVALE BLAZ

JMBAG: 0016068785, izvanredni student
Studijski smjer: Marketinško upravljanje

Znanstvena grana: Ekonomija
Znanstveno polje: Marketing
Predmet: Međunarodni marketing
Mentor: Dr.sc. Lenko Uravić

Pula, rujan 2017.

SADRŽAJ

UVOD.....	1
1. POJMOVNO ODREĐENJE INVESTICIJSKOG PROJEKTA	3
1.1. Pojam projekta	4
1.2. Pojam investicijskog projekta	5
1.3. Rizici u investicijskim projektima	7
1.3.1. <i>Analiza rizika investicijskog projekta</i>	8
1.3.2. <i>Procjena rizika na investicijskim projektima</i>	9
1.4. Kategorije investicija.....	10
1.5. Efikasnost investicija	11
1.6. Inozemna direktna ulaganja	12
2. MEĐUNARODNI INVESTICIJSKI TOKOVI UVALE BLAZ	14
2.1. Unutrašnja Istra	14
2.2. Barban.....	20
2.3. Uvala Blaz	31
2.4. Manifestacije uvale Blaz	34
2.5. Investicije u uvalu Blaz	35
3. VAŽNOST I ELEMENTI INVESTICIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ	55
ZAKLJUČAK	58
POPIS ILUSTRACIJA	59
LITERATURA.....	61

UVOD

Investicijski projekti imaju jako veliki utjecaj na okoliš, a veliki infrastrukturni projekti čak i mijenjaju prirodni izgled okoliša kako bi stvorili sve potrebne preduvjete za razvoj mnogih djelatnosti, koje svaka po sebi još dodatno utječe na okoliš. S obzirom na to prije samog pokretanja projekta rade se predinvesticijske studije utjecaja na okoliš u kojima se procjenjuju moguće štete ili koristi od projekta, nakon čega se donose odluke o projektu i njegovoj realizaciji. S obzirom na nepredvidivost nekih događaja iz okruženja u okviru projekta javljaju se opasnosti od nastajanja neželjenih događanja, a koji mogu ugroziti život i zdravlje pojedincima, nanijeti štetu poduzeću ili samom projektu.

Investicijski projekti su uglavnom jednokratni pothvati u uvjetima nesigurnosti, vremenskog ograničenja, raspoloživim resursima, a sami po sebi nose povećani rizik. Tako da sam investitor i njegov tim imaju težak zadatak da u danim okolnostima izvedu projekt prema planu uz minimalne troškove i što kraći rok, a da se ne ugrozi projekt niti da se naštetiti okolišu. Rizici kod investicijskih projekata su nejasno strukturirani, a često i nedovoljno opisani, pošto radi kratkog trajanja nije jednostavno uspostaviti univerzalni sustav praćenja analize i kontrole rizika.

Diplomski rad podijeljen je na tri glavna poglavlja, a neka od njih se dodatno dijele na potpoglavlja kako bi se tematika mogla bolje prikazati čitatelju. Rad započinje sa uvodom gdje se prikazuje čitatelju što može očekivati od ove tematike i literature koja je korištena. Prvo se poglavlje zove: Pojmovno određenje investicijskog projekta gdje će se pobliže prikazati sam pojam projekta, pojam investicijskog projekta, koji su to rizici u investicijskim projektima uz kratku analizu rizika investicijskog projekta i procjenu rizika investicijskih projekata. Dotaknut će se i kategorija investicija, efikasnost istih te će se prikazati što su to direktna strana ulaganja i kako mogu utjecati na rast i razvoj gospodarstva. Drugo se poglavlje odnosi na investicijski ciklus uvala Blaz, kao praktičnog primjera. Prvo će se kratko opisati uvala Blaz, njezin položaj, značaj i mogućnosti uz manifestacije koje se tamo održavaju, a zatim će se dotaknuti investicija u uvali Blaz i

mogućnosti koje bi se mogle ostvariti u istoj uz međunarodne investicije. Treće poglavlje govori o važnosti i elementima investicija u Republici Hrvatskoj.

Rad završava zaključkom gdje se sintetiziraju razmišljanja iznesena kroz cijeli rad te se na kraju nalazi popis ilustracija i bibliografija.

Pri izradi rada korištene znanstvene metode su indukcija, analiza i sinteza, odnosno analizirani su svi dostupni podaci, dio njih je predstavljen u radu, u vidu citata, a dio je sintetiziran, odnosno pojednostavljeno predstavljen čitatelju diplomskog rada, a postupak indukcije je taj koji je glavni za zaključivanje, jer podrazumijeva promatranje više manjih aktivnosti i pojava, te stavova, a zatim se na osnovu njih donosi opći zaključak o problematici. Za izradu rada korištena je dostupna znanstvena literatura, web stranice te internet članci.

1. POJMOVNO ODREĐENJE INVESTICIJSKOG PROJEKTA

„Investicijom se može označiti bilo kakvo ulaganje, primarno novčanih sredstava radi stjecanja određenih ekonomskih koristi, odnosno profita, najčešće mjerenih novčanim tokovima kao izrazima ekonomskih, dakle, iskoristivih dohodaka¹.“

„Investicije se mogu definirati kao ulaganja u realna kapitalna dobra (tj. fiksni radni i ljudski kapital) tijekom vremena koja nisu namijenjena neposrednoj potrošnji, a poduzeta su radi povećanja ili održanja raspoloživog realnog kapitala².“

Dakle, investicije su mogućnosti za povećanje proizvodnosti i proizvodnje uz osiguranje dodatnih budućih tijekomova dohodaka predviđenih za društvo.

„Investicije u gospodarstvu razdvajaju se na dvije uloge. Jedna od njih su nagle promjene u investicijama koje imaju snažan utjecaj na agregatnu potražnju, što automatski utječe na proizvodnju i zaposlenost u kratkom roku. Druga uloga tih investicija je da vode ka akumulaciji kapitala³.“

„To znači da u dugom roku one utječu na rast proizvodnje putem utjecaja stvorenog kapitala na potencijalnu proizvodnju i agregatnu potražnju. Kada govorimo o investicijama treba naglasiti da su one kroz povijest gledane kao osnovne determinante okvira rasta ponude i predstavljale mogućnost za povećanje proizvodnje i produktivnosti uz istovremeno osiguravanje dodatnih tokova dohotka za društvo⁴.“

Promatrano kroz oblike imovine u koju se ulaže, investicije se uobičajeno dijele na financijske i realne investicije. Financijske su one koje predstavljaju investicije u financijsku imovinu, a prije svega se to odnosi na ulaganje u dionice, kamate i neke druge naknade, koje su tekući dohoci od investicija. Investitori često kombiniraju financijske investicije u investicijski portfelj, pa se na takav način

¹ Orsag, S., Dedi, L., Budžetiranje kapitala, procjena investicijskih projekata, drugo prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2006., str. 15.

² Samuelson, P.A., Nordhaus, D.W., Ekonomija, Mate, Zagreb, 1992., str. 442.

³ Samuelson, P.A., Nordhaus, D.W., Ekonomija, Mate, Zagreb, 1992., str. 446.

⁴ Samuelson, P.A., Nordhaus, D.W., Ekonomija, Mate, Zagreb, 1992., str. 178.

proizvodi kombinacija rizika i prinosa sa najvećom mogućom koristi. Dok su realne investicije ulaganja u opipljivu materijalnu imovinu. Neki od autora spominju još i neopipljive investicije, kao posebnu vrstu investicije. To su one investicije koje predstavljaju ulaganja u neopipljivu imovinu kao što je to kupovina licenci, patenata, goodwill, ulaganje u ljudske potencijale i slično. Izravna inozemna ulaganja ili FDI (eng. Foreign direct investment) ostvaruju se kroz osnivanje vlastitog poduzeća u inozemstvu, npr. podružnica, predstavništvo ili samostalno poduzeće, ili kupnjom barem 10% inozemnog poduzeća. Najčešća podjela FDI je na investicije na ledinu (greenfield) i investicije u zemlju (brownfield). No o FDI-u će se reći nešto više dalje u radu.

1.1. Pojam projekta

Riječ projekt zapravo dolazi od latinske riječi projectum što znači: baciti naprijed. Dakle, projekt je nešto što je najprije zamišljeno, a tek onda su se poduzele aktivnosti za njegovo pokretanje u realnom prostoru i vremenu.

Projekt u svom suvremenom značenju promatra se kao cjelokupni pothvat i alat za ostvarenje unaprijed postavljenih ciljeva. Projekt može biti dužeg ili kraćeg trajanja, ovisno o zadacima koje predviđa i kompleksnosti istih, a mogu se implementirati u različite aktivnosti. Projekti su predviđeni tako da se različite, međusobno povezane aktivnosti projekta izvode u određenim intervalima. Svaki projekt je jedinstven za sebe, te ima svoj slijed aktivnosti, početak i završetak u okviru predviđenog terminskog plana i proračuna.

Projekti imaju tri osnovna međusobno povezana elementa, a to su radni zadaci, resursi i vrijeme, gdje promjena jednog od faktora posljedično izaziva promjene kod preostala dva elementa. Projekt sam po sebi ima svoj životni ciklus. U svakoj fazi životnog ciklusa potrebno je donositi odluke u cilju odabira mogućih opcija bazirajući se na ono što želimo time postići.

Općenito, prema vremenskom slijedu, projekt se može podijeliti na slijedeće tri osnovne faze⁵:

⁵ Buhmeister, B.; Kremljak, Z.; Polajnar, A. I Pandža, K.: Neizrastiti sustav za potporu odlučivanja korištenjem analiza rizika, 2006., str. 21.

1. Početnu (ili pripremnu)
2. Provedbenu
3. Završnu

Prva podrazumijeva formuliranje ideje i vizije o potrebi i opravdanosti projekta, uz sve izbore metoda, tehnologija i ostalog. Druga, odnosno faza implementacije, obuhvaća procese prikupljanja i organizacije rada projektnog tima, ugovore, nabavu, kontrolu i izvršenje raznih zadataka, i dr. Treća faza, obuhvaća ocjenu rezultata i zadovoljstva naručitelja u konačnici.

1.2. Pojam investicijskog projekta

Investicijski projekt (engl. investment project, capital project, njem. Investierungsprojekt) je međusobno zavisna kombinacija interdisciplinarnih aktivnosti, kojih je cilj da se izradi informacijsko - dokumentacijska osnovica za donošenje investicijske odluke.

Preporučeni sadržaj investicijskog projekta⁶:

1. Uvod
2. Sažetak ulaganja
3. Informacije o poduzetniku – investitoru
4. Opis djelatnosti poslovanja investitora
5. Analiza dosadašnjeg financijskog poslovanja
6. Opis postojeće imovine investitora
7. Ocjena razvojnih mogućnosti ulagatelja
8. Lokacija
 - 8.1 Opis postojeće lokacije
 - 8.2 Opis lokacije projekta
 - 8.3 Opis zaštite i utjecaja okoline
9. Tehnički elementi ulaganja
 - 9.1 Opis tehničko - tehnološkog procesa
 - 9.2 Utrošak sirovina, materijala i energenata

⁶ Poslovni plan, <http://poslovni-plan.hr/sadrzaj-poslovnog-plana-investicijskog-projekta/sadrzaj-poslovnog-plana-2/>, 3.lipanj 2011.

- 9.3 Tehnička struktura ulaganja
- 9.4 Karakteristike građevinskog objekta (poslovni prostor)
- 10. Dinamika i struktura zaposlenih
 - 10.1 Analiza potrebnih kadrova
 - 10.2 Proračun godišnjih bruto - plaća
- 11. Analiza tržišta
 - 11.1 Tržište nabave
 - 11.2 Tržište prodaje
 - 11.3 Sažetak analize tržišta i procjena ostvarenja prihoda
- 12. Dinamika realizacije ulaganja
- 13. Ekonomsko - financijska analiza
 - 13.1 Ulaganje u osnovna sredstva
 - 13.2 Ulaganje u obrtna sredstva
 - 13.3 Strukturna ulaganja u osnovna i obrtna sredstva
 - 13.4 Izvori financiranja i kreditni uvjeti
 - 13.4.1. Izvori financiranja
 - 13.4.2. Obračun kreditnih obveza
 - 13.5 Proračun amortizacije
 - 13.6 Proračun troškova i kalkulacije cijena
 - 13.7 Projekcija računa dobiti i gubitka
 - 13.8 Financijski tok
 - 13.9 Ekonomski tok
 - 13.10 Projekcija bilance
- 14. Ekonomsko - tržišna ocjena
 - 14.1. Statička ocjena efikasnosti investicijskog projekta
 - 14.2. Dinamička ocjena projekta
 - 14.2.1. Metoda razdoblja povrata investicijskog ulaganja
 - 14.2.2. Metoda neto sadašnje vrijednosti
 - 14.2.3. Metoda relativne sadašnje vrijednosti
 - 14.2.4. Metoda interne stope rentabilnosti
- 15. Analiza osjetljivosti projekta
- 16. Zaključna ocjena projekta

Međusobni odnosi učesnika u projektu definirani su ugovorom, poslovnim običajima i naknadnim dogovorima, dok je sama izvedba investicijskih projekata regulirana zakonskim propisima, standardima i pravilima struke.

U izvedbi investicijskih projekata uključeno je mnogo sudionika, kao što su to predstavnici investitora, njegovih konzultanata, arhitekata, inženjera, proizvođača, dobavljača, predstavnika mnogih drugih poduzeća i sl. Vlasnik projekta i suučesnici imaju drugačiji pogled na projekt, ovisno o tome tko je zadužen za koji dio i u kojem opsegu.

1.3. Rizici u investicijskim projektima

Rizik ili mogućnost nastupanja nekog negativnog događaja, tj. događaja koji će imati štetan utjecaj ili opasnost, a sa sobom nosi mogućnost gubitka, štete ili povrede fizičkih osoba, materijalnih dobara, financijskih sredstava itd. Mjerenje rizika se odvija na način da se mjeri vjerojatnost da će nekakav događaj nastupiti.

Kada se izmjeri vjerojatnost nastanka rizika, ona se klasificira ovisno o tome kako poduzeće hoće, a jedan od načina je i taj da se klasificira na to da će se sigurno dogoditi, vjerojatno će se dogoditi, možda će doći do nastupa rizika, mala je vjerojatnost, možda će se pojaviti rizik i samo u izuzetnim slučajevima će se pojaviti negativan događaj. Isto tako se klasificiraju i posljedice. Neki autori ih klasificiraju kao katastrofalne, značajne, umjerene, male i beznačajne posljedice.

Na ove oznake neki dodaju i točno specificirano mjesto utjecaja, tj. male su šanse da se to dogodi djelatnicima ili poduzeću ili u ovom odjelu i sl.

Pojam rizika se danas lako može pronaći u svakodnevnom govoru, pa tako i pri planiranju i odlučivanju. Pojedinac se susreće sa rizikom i onda kada nije upoznat sa značenjem tog pojma, pošto je zapravo čovjek svjestan da je okruženje promjenjivo i da njegovo (pravovremeno) reagiranje ovisi o njegovu opstanku. Upravo tako nastaje upravljanje rizikom.

1.3.1. Analiza rizika investicijskog projekta

„Zbog svog utjecaja na likvidnost i buduću vrijednost poduzeća svaka investicija koja se poduzima mora biti detaljno analizirana i planirana. Brojni su primjeri u praksi uspješnih poduzeća koja su zbog jedne veće investicije dovedena do stečaja ili likvidacije. Naravno, svi će reći da je tome pridonijela kriza, no zapravo je problem bio u lošoj procjeni rizika te nedostatku alternativnih opcija⁷.“

„Svaki investicijski projekt zbog svoje veličine, dugoročne vremenske dimenzije i neizvjesnosti budućih događaja, nosi u sebi određenu dozu rizika. Stoga je bitno da se taj rizik realno procijeni i ugradi u analizu profitabilnosti investicija. Ekonomska logika nalaže da rizičniji projekti moraju donositi veću stopu povrata na uloženi kapital kako bi kompenzirali vlasnike kapitala za njihovu „hrabru“ odluku. U protivnom, zbog čega bi bilo koji vlasnik kapitala ulagao u poduzeća ili projekte kad može uvijek dobiti „siguran“ prinos na svoj depozit u banci⁸.“

U samoj analizi profitabilnosti investicijskih projekata rizik se može „ugraditi“ na nekoliko načina⁹:

- Prilagodba diskontne stope,
- Prilagodba očekivanih gotovinskih tijekova,
- Korištenje statističkih vjerojatnosti.

Bez obzira na to koja se metoda koristila, potrebno je biti konzervativan te ubaciti čim veći zaklon od nepredviđenih događaja. Nije uvijek realno očekivati dvoznamenkasti rast poslovanja i pozitivno okruženje.

Investicijski projekt ima svoje specifičnosti koje ovise o ciljevima, organizaciji, poslovnim procesima, lokaciji, resursima i slično. Kako bi se povećala sigurnost potrebno je minimizirati rizik. To je moguće uz uvođenje standardiziranih procedura i različitih programskih paketa za usavršavanje procesa. To su

⁷ Mr. sc. Dušan Banović, Analiza rizika u investicijama
<http://www.poslovnaucinkovitost.eu/kolumne/poslovanje/503-analiza-rizika-u-investigijama>, 9.10.2014.

⁸ Mr. sc. Dušan Banović, Analiza rizika u investicijama
<http://www.poslovnaucinkovitost.eu/kolumne/poslovanje/503-analiza-rizika-u-investigijama>, 9.10.2014.

⁹ Mr.sc. Dušan Banović, Analiza rizika u investicijama
<http://www.poslovnaucinkovitost.eu/kolumne/poslovanje/503-analiza-rizika-u-investigijama>, 9.10.2014.

primjerice ISO standardi, suvremene metode upravljanja projektima, razne tehnike mrežnog planiranja, implementiranje komunikacijskih sustava i drugih postupaka vođenja. Na taj se način može smanjiti neki od rizika, ali nije moguće otkloniti sve, posebice zato što veoma mnogo rizika proizlazi iz promjenjive okoline.

1.3.2. Procjena rizika na investicijskim projektima

Investicijski projekti nose sa sobom razne rizike koji se mogu vidjeti u svim fazama izvođenja projekta. Vlasnik projekta je onaj koji ima najveći utjecaj na sam projekt i na raspodjelu rizika. Kako svaki rizik ima svoju vrijednost, učesnici nastoje smanjiti vlastiti rizik, pa dolazi do sukoba interesa, koji posljedično može povećati ukupni rizik projekta pa je među njima potrebna koordinacija. Pri ugovaranju se direktno ili indirektno definiraju rizici koje preuzima svaki subjekt na projektu, pa je pri izboru i ugovaranju neophodan dokaz o kvalificiranosti za određenu vrstu rada. Osim na suučesnike na projektu, dio rizika se prenosi i na osiguranje od rizika.

Procjena rizika se vrši već u fazi planiranja pomoću kvalitativne i kvantitativne analize. Ako je projekt odobren za realizaciju, provede se upravljanje rizicima. Osim toga, korisno je arhivirati sve podatke o rizicima, kako bi se isti mogli koristiti u nekim budućim procjenama rizika projekta.

Upravljanje i procjena rizika koji se vežu za trajanje pojedinih aktivnosti i ukupnog projekta dobiva sve više na važnosti. Tako da je vremenska dimenzija vrlo bitna pošto je to jedna od glavnih ugovornih obveza i veže se za završetak pojedinih faza projekta.

Kod razmatranja metoda za ocjenu investicijskih projekata pretpostavili smo izvjesne gotovinske tijekove, odnosno nerizične projekte. Gotovinski tijekovi nerizičnih projekata primjenom NVP metode mogu se diskontirati nerizičnom kamatnom stopom. Međutim, kod rizičnih gotovinskih tijekova potrebno je utvrditi odgovarajuću diskontnu stopu (traženu stopu povrata). Pristup koji se pri tome koristi ovisi o tome radi li se o poduzeću koje se isključivo financira vlastitim kapitalom ili koristi zaduživanje, te o rizičnosti projekta u odnosu na rizičnost poduzeća. Kod poduzeća koje se isključivo financiraju vlastitim kapitalom

odgovarajuća diskontna stopa je trošak trajnog kapitala, dok je kod onih koje koriste i zaduživanje, odgovarajuća diskontna stopa ukupni trošak kapitala, odnosno ponderirani prosječni trošak kapitala (WACC).

Bez obzira na tehniku koja se koristi ne treba se isključiti uloga menadžera, već ona kao takva cjelokupnu procjenu treba olakšati. Dakle, bez obzira na formalnu analizu procjene rizika investicijskog projekta neophodno je mjerenje rizika bazirati na menadžeru. Tako da se procjena rizika na formalan način uglavnom vrši kod većih projekata na formalan način. Kod manjih poduzeća vrlo je velika izloženost riziku pa se treba poštovati odluka i mišljenje vlasnika, odnosno menadžera pri procjeni istog.

1.4. Kategorije investicija

Ako se investicije idu kategorizirati, onda ih se može podijeliti na bruto investicije, neto investicije i nove investicije. Sukladno tome, bruto investicije podrazumijevaju dio društvenog proizvoda koji u procesu konačne raspodjele i upotrebe nije potrošen, nego je upotrijebljen za održavanje postojećih, zamjenu istrošenih i izgradnju novih fiksnih fondova i povećanje obrtnih fondova.

„Neto investicije podrazumijevaju dio nacionalnog dohotka koji je u procesu njegove raspodjele i konačne upotrebe u okviru određenog promatranog perioda upotrijebljen za izgradnju novih fiksnih i povećanje obrtnih fondova¹⁰.“

Neto investicije se u cjelini financiraju iz tekuće raspodjele nacionalnog dohotka. Statistički se neto investicije procjenjuju tako da se od bruto investicija odbije cijela veličina ekonomske amortizacije.

¹⁰ Bogunović, A., Sharma, S., Narodno gospodarstvo, Art Studio Azimović, 1995., Zagreb, str. 35.

1.5. Efikasnost investicija

Osim same razine investicija na razinu output i stopu rasta bitno utječe i efikasnost korištenja kapitalnih zaliha gdje su materijalizirane nove investicije. Stope efikasnosti investicije neke zemlje ovisi o dinamici i strukturi investicijskih ulaganja kao i o globalnoj razini razvijenosti. Efikasnost investicija se najčešće izražava metodom kapitalnih koeficijenata.

Kapitalni koeficijent je omjer veličine vrijednosti investicijskih ulaganja ostvarene proizvodnje, točnije između broja novčanih jedinica koje bi trebalo uložiti kako bi se dobila novčana jedinica nove proizvodnje.

„Investicije mogu imati mikro i makro aspekt. Na makro razini to su različite varijante kapitalnog koeficijenta kao odnosa između investicija i proizvodnje, u financijskoj literaturi i praksi to su najčešće prosječni i marginalni kapitalni koeficijent. Prosječni kapitalni koeficijent pokazuje koliko jedinica kapitala (osnovnih i obrtnih sredstava), odnosno ukupnih investicija je angažirano u stvaranju jedinica proizvodnje, dok marginalni kapitalni koeficijent predstavlja odnos između prirasta investicija i prirasta proizvodnje. Investicijski menadžment na mikro razini, odnosno na razini samog poduzeća ima za cilj da ograničeni kapital za investiranje alocira na optimalne svrhe, programe kako bi maksimizirali ostvarenje njegovih ekonomskih ciljeva¹¹.“

„U uvjetima razvijenog financijskog tržišta i pristupa poduzeća tom tržištu investiranje se mora shvatiti u širem smislu. Pored investiranja u projekte, poslovne pothvate u poduzeću, bilo u modernizaciji postojeće, bilo u novu proizvodnju, pogone, tvornice ili djelatnosti, i poduzeće može neangažirani slobodni kapital plasirati i u vrijednosne papire financijskog tržišta i tako ostvariti zaradu. Investicije, kao sastavni dio ukupnosti procesa alokacije gospodarskih resursa u vremenu, jedno su od najznačajnijih područja ekonomske teorije uopće, iz dvije osnovne ekonomske karakteristike i to: ograničenosti i mogućnosti alternativne uporabe ekonomskih resursa, kao i budući razvoj kao pretpostavka

¹¹ Tečajne liste, kategorija investicije, <http://www.tečajne-liste.com>, 12.06.2017.

potpunijeg zadovoljenja potreba u budućnosti. Investicije koje su primamljive kako za pravna lica, tako i za individualne ulagače svakako predstavljaju investiranje na burzama, a posebno na burzi novca (Forex). Višestruka dobit u odnosu na uloženi kapital, uz minimalne poslove poslovanja svakako privlače mnoge zainteresirane investitore¹².“

1.6. Inozemna direktna ulaganja

Inozemna ulaganja podrazumijevaju sve vrste ulaganja stranih pravnih i fizičkih osoba u gospodarske djelatnosti neke zemlje. Inozemna izravna ulaganja kompanije su prepoznale kao jedan od osnovnih načina kojim zemlje u razvoju dobivaju pristup najmodernijim tehnologijama čija difuzija ima važnu ulogu u objašnjavanju gospodarskog rasta, pa se tu javlja i konkurentska borba za privlačenjem stranih investitora.

Cilj direktnog ulaganja je stvaranje stalnog aktivnog ekonomskog interesa kojim ulagač teži da kroz kontrolu i upravljanje ostvaruje profit na uloženi kapital u bilo kojem obliku, a najviše se odnosi na poduzetnička ulaganja koja donose prava vlasništva, mogućnosti upravljanja i pravo kontrole poslovanja.

„Uzimajući u obzir da je Hrvatska mala zemlja koja ne može bitno utjecati na globalne tržišne promjene, jasna je važnost prihvaćanja ovakvih investicija u svoju korist. Otvorenost gospodarstva je politika kojom možemo poticati domaći rast i razvoj, te je u tom kontekstu logično prihvaćanje inozemnih izravnih ulaganja¹³.“

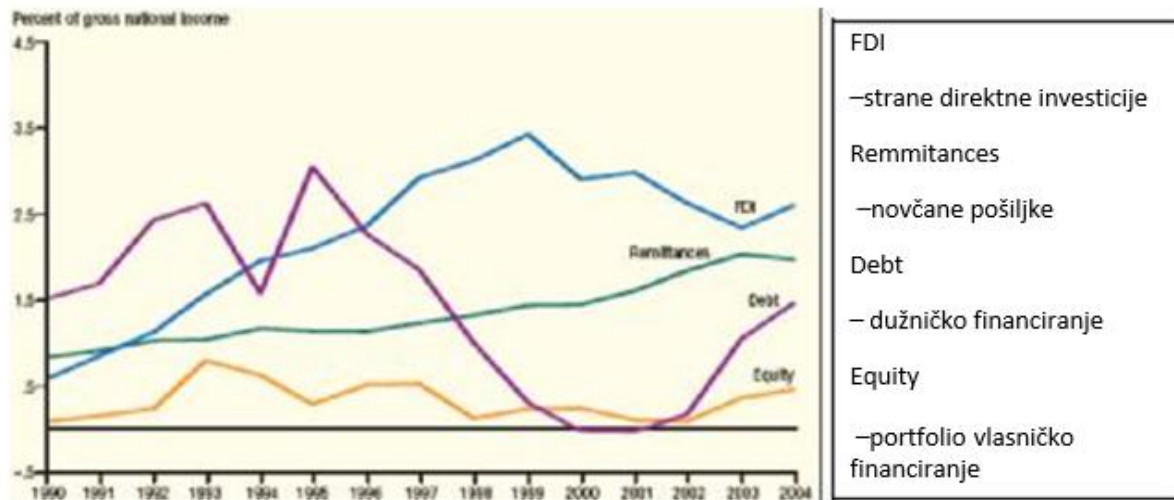
FDI su kao stabilan izvor kapitala najbolji oblik financiranja deficita tekućeg računa, karakterističnog za većinu zemalja u tranziciji, one donose i brojne indirektno prednosti za zemlju primatelja stranog kapitala. FDI osim samog kapitala uključuju i transfer modernih tehnologija proizvodnje, suvremenih metoda upravljanja poduzećem, nova tržišta te, kroz pozitivnu konkurenciju na domaćem tržištu, i do širenja pozitivnih efekata na ostatak domaćeg gospodarstva. Prva FDI

¹²Tečajne liste, kategorija investicije, <http://www.tečajne-liste.com>, 12.06.2017.

¹³ Bilas, V., Franc, S., Uloga inozemnih izravnih ulaganja i načini poticanja, čl. Broj 06-13, 2006., str. 11.

u tranzicijske zemlje zabilježena su već krajem 1980 – tih, dok su u Hrvatskoj prve FDI zabilježene znatno kasnije, uslijed rata i nesigurnosti.

Slika 1.: Uloga FDI-ja u međunarodnom financiranju

Izvor: <http://web.efzg.hr/repec/pdf/Clanak%2009-06.pdf>, 2007., str. 5.

Objašnjenjem motiva i ponašanja ponuđača i potražitelja te njihovih očekivanja i mjera makroekonomske politike kojima se privlači FDI, nastaje teorija FDI-ja. Ponuđači su inozemne multinacionalne kompanije i države koje potiču izvoz roba i usluga inozemnim izravnim ulaganjima, dok su potražitelji – poduzeća nastala FDI-jem, zemlje primatelji FDI-ja i njihove vlade.

Motivi ponuđača su optimizacija portfelja inozemne kompanije, motiv eksternalija, motiv industrijske organizacije i racionalizacija troškova kapitala.

Motivi primatelja su porez na dobit poduzeća koje je nastalo FDI, otvaranje novih radnih mjesta i prijenos znanja, tehnologije i upravljačkih vještina, iskorištavanja lokalnih prednosti lokalnog gospodarstva s ekonomijom razmjera inozemnog ulagača što je važno za probaj na svjetsko tržište, rast proizvodnosti domaćih poduzeća i makroekonomski učinci.

2. MEĐUNARODNI INVESTICIJSKI TOKOVI UVALE BLAZ

2.1. Unutrašnja Istra

Geografski položaj, prema Rogliču (1981., 25), ima "ključnu ulogu u značenju Istre, razumijevanju njezine burne prošlosti i dokučivanje budućnosti".

Unutrašnja Istra kao dio istarskog poluotoka nalazi se u najzapadnijem dijelu Republike Hrvatske. Važnost geografskog položaja proistječe iz činjenice da je Istra u blizini i na dodiru velikih prirodnih cjelina Panonske zavale, Padske nizine, Alpa i Dinarida te najsjevernijeg prodora Jadranskog mora, kao središnjeg dijela Sredozemnog mora, u europsko kopno. Pomorski položaj Istre važan je i zato što se sjeverni dio Jadrana u zimskom razdoblju ne zaleđuje pa su luke otvorene cijele godine¹⁴.

Prednosti ovakvog pomorskog položaja dodatno su istaknute zbog relativno niskog gorskog praga u zaleđu, što omogućuje olakšano prometno povezivanje s obalom Istre i drugim dijelovima sjevernog Jadrana.

Prometno - geografski položaj unutrašnje Istre određen je položajem u prometnom sustavu Republike Hrvatske, a s obzirom na rubni položaj Istarske županije, djelomično ga određuju prometni sustavi susjedne Slovenije i obližnje Italije. Ključne odrednice prometno - geografskog položaja u funkciji turizma unutrašnje Istre su prometna infrastruktura i prometna povezanost s emitivnim turističkim prostorima.

Prometna infrastruktura Istarske županije jedinstven je sustav koji čine cestovni, željeznički, zračni, pomorski i telekomunikacijski promet.

Za turističku valorizaciju unutrašnje Istre najveće značenje ima cestovna mreža. Razvoj prometnog sustava u Istri započinje u prapovijesno doba, a

¹⁴ Neka obilježja ruralnog turizma Istarske županije od 1999-2003., Ekonomska istraživanja, 18 (1)

tijekom starog i srednjeg vijeka smjenjuju se razdoblja napretka i nazadovanja¹⁵.

Važan razvoj prometnica započinje u Napoleonovo doba, kada je Istra pripojena Ilirskim provincijama. U kratkotrajnom razdoblju Napoleonove vlasti, od 1809. do 1813., obnovljena je Flavijevska cesta iz doba rimske vladavine, a u unutrašnjoj Istri izgrađene su nove ceste Trst - Draguč - Pazin - Žminj – Vodnjan - Galižana - Pula; Pazin - Rijeka; Pazin - Plomin te Žminj – Kanfanar - Rovinj (Orbanić, 2005.). U doba austrijske vlasti dovršene su cestovne prometnice koje i danas, uz Istarski ipilon, čine okosnicu cestovne mreže, a pulska luka 1866. godine postaje glavna ratna luka austrijske mornarice. Osim toga, na prostoru unutrašnje Istre sagrađena je 1876. godine željeznička pruga Pula – Kanfanar - Pazin – Buzet - Divača (Republika Slovenija) s odvojkom Kanfanar - Rovinj (Orbanić, 1996.).

Unutrašnja Istra nalazi se u susjedstvu i blizini emitivnih država i regija te većih urbanih i industrijskih središta, što znatno utječe na razvoj turističkih destinacija i smještajnih kapaciteta. Među najvažnije države koje se nalaze u blizini spadaju Slovenija, Austrija, Slovačka, Njemačka, Češka, Švicarska, Mađarska, Srbija, Bosna i Hercegovina te prostor matične države Hrvatske. Unutar izokrone 10 - 12 sati vožnje osobnim automobilom živi gotovo 100 milijuna stanovnika koji su većinom nastanjeni u gusto naseljenim, urbanim područjima. Unutar ove izokrone nalaze se milijunske aglomeracije Beča, Milana, Münchena, Praga, Budimpešte, Zagreba, Beograda i važne manje aglomeracije Salzburga, Graza, Klagenfurta, Linza, Innsbrucka, Maribora, Ljubljane, Bratislave, Trsta, Udina, Torina, Firenze, Bratislave, Brna i Sarajeva¹⁶.

Ove aglomeracije, osim broja stanovnika, za matične države imaju veliko društveno - gospodarsko značenje jer su to najvažniji centri rada, proizvodnje i usluga s najvećom koncentracijom zaposlenog stanovništva.

Osim broja stanovnika obližnjih država i regija te udaljenosti u kilometrima ili satima vožnje, utjecaj na receptivnu regiju proistječe iz bogatstva i snage

¹⁵ Neka obilježja ruralnog turizma Istarske županije od 1999-2003., Ekonomska istraživanja, 18 (1)

¹⁶ Neka obilježja ruralnog turizma Istarske županije od 1999-2003., Ekonomska istraživanja, 18 (1)

gospodarstva emitivnih područja koje se ogleda u visini bruto domaćeg proizvoda per capita.

Većina država koje se nalaze u širem okruženju unutrašnje Istre imale su 2014. godine veći bruto domaći proizvod per capita od Republike Hrvatske. To su države iz kojih dolazi najveći broj gostiju u Istru i koji ostvaruju najviše noćenja. Tako su 2014. godine gosti iz Njemačke, Italije, Austrije, Slovenije, Češke i Slovačke ostvarili dvije trećine noćenja u Istarskoj županiji.

Najbrojniji među njima su njemački gosti koji su ostvarili 30,5% svih noćenja u županiji, zatim gosti iz Slovenije s udjelom od 13,9% te Austrije 11,6% i Italije 8,9%¹⁷. Domaći gosti su iste godine ostvarili 3,2% svih noćenja u županiji.

Voda na kopnu unutrašnje Istre preduvjet je razvoja i osnovni element svih prostorno-planskih aktivnosti i razvojnih projekata na cijelom prostoru županije. To proistječe iz činjenice da se u unutrašnjoj Istri nalaze izvorišta svih istarskih tekućica čija je društveno - gospodarska funkcija vodoopskrba stanovništva i gospodarstva, uključujući zadovoljavanje potreba turističkog tržišta u priobalnim destinacijama. Osim strateškog značenja voda unutrašnje Istre, važna je i njihova turistička funkcija zbog utjecaja na oblikovanje atraktivnih obilježja krajolika.

Voda za opskrbu stanovništva i turista u Istri zadovoljava količinom i kvalitetom, a izdašnošću postojećih i neiskorištenih izvora vode trgovačka društva za distribuciju mogu osigurati dovoljno pitke vode za povećane potrebe turizma.

Nakon posljednjih promjena zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj, koje su donesene tijekom 2006. godine (NN 86/2006), uvedene su neke promjene u upravno - teritorijalnoj organizaciji Istarske županije, među kojima je najvažnija promjena površine i statusa općine Sveti Lovreč¹⁸. Tim je izmjenama ova općina izgubila primorski status jer je osam njezinih naselja postalo dio općine Vrsar.

¹⁷ Neka obilježja ruralnog turizma Istarske županije od 1999-2003., Ekonomska istraživanja, 18 (1)

¹⁸ Neka obilježja ruralnog turizma Istarske županije od 1999-2003., Ekonomska istraživanja, 18 (1)

Kao kompenzaciju za izdvajanje naselja Funtana koje je postalo Općina, Općini Vrsar dodijeljeno je osam naselja Općine Sveti Lovreč: Begi, Bralići, Delići, Flengi, Gradina, Kloštar, Kontešići i Marasi. Na taj način Općina Sveti Lovreč izgubila je izlaz na sjevernu obalu Linskog zaljeva¹⁹.

Ostale promjene, prema spomenutom zakonu, u unutrašnjoj Istri bile su spajanje naselja Balići II, Cvitići, Dolica, Gorica, Medančići i Varoš u naselje Sutivanac na sjeveru Općine Barban, izdvajanje i ponovno formiranje naselja Pilkovići koje je dotad bilo dio naselja Kurili u Općini Kanfanar te izdvajanje naselja Ravno Brdo iz naselja Boljun u Općini Lupoglav²⁰.

Prema navedenom zakonu iz 2006., nedoumice mogu unijeti i neusklađeni popisi naselja općina i gradova Istarske županije prema kojem se naselje Bratulići spominje kao dio Općine Marčana, ali i Općine Barban.

Na popisu naselja nalazi se i naselje Sutivanac, ali i naselja iz kojeg je to naselje nastalo, a kao posebno naselje izdvaja se i naselje Bašići u Općini Barban iako je dio Sutivanca. Statut Općine Barban (Općina Barban, 2009.) abecednim redom nabroja sva naselja i njihove dijelove pa iz toga dokumenta nije definiran konačan popis naselja te općine. Naselje Ravno Brdo nije uvršteno u Statut Općine Lupoglav (Općina Lupoglav, 2009.,1), kao ni naselje Pilkovići u Općini Kanfanar koje Statut Općine (Općina Kanfanar, 2009., 12) spominje samo kao dio mjesnog odbora Kontrada.

Tablica 1.: Dužina obale (km) u Istarskoj županiji po gradovima i općinama

Općina/Grad	Dužina obale (u km)	Obalna naselja
<i>Buje</i>	4,48	Kanegra
<i>Barban</i>	3,42	Rebići i Hrboki
<i>Kanfanar</i>	1,25	Jural i Bubani
<i>Kršan</i>	10,42	Plomin, Plomin Luka i Zagorje

Izvor: Prema podacima zavoda prostornog uređenja Istarske županije (2010.), izrada autora.

¹⁹ Neka obilježja ruralnog turizma Istarske županije od 1999.-2003., Ekonomska istraživanja, 18 (1)

²⁰ Urbanistički plan uređenja Ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica, 2015.

http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provedbu_pjr.pdf, _1.9.2017.

Investicije su ulaganje u proširenje ili obnovu proizvodnog potencijala, odnosno pretvaranje financijskih sredstava u elemente realnog kapitala, što utječe na povećanje nacionalnog dohotka (Sunajko, 2011.).

Investicije u turizmu mogu biti u prometnice, komunalni sustav, smještajne objekte, ugostiteljsku opremu i kadrove (Fletcher, 2000.). S aspekta održivog turizma i uspostave monitoringa kao sustavnog praćenja učinaka na lokalno gospodarstvo, investicije u turizam i ugostiteljstvo mogu biti značajan indikator koji, osim načela jasnoće i izvodljivosti, ima karakter predikcije.

Osnovni ciljevi investicijske politike u hrvatski turizam su podizanje kvalitete smještajne ponude, unapređenje izvan smještajne ugostiteljske ponude, odnosno njezine raznolikosti, povećanje kvalitete i obogaćivanje strukture sadržaja zabave, sporta i trgovine te promjena strukture smještajne ponude. Nasuprot tome, negativni efekti koje mogu polučiti investicije u turizam su nepromišljeno prostorno planiranje koje bi moglo potaknuti obezvređivanje prostora te pasivnost u stvaranju prostorno - planskih i drugih dokumenata za poželjan investicijski razvoj tradicionalnih i novih turističkih proizvoda. Važnost investicija u turizam i ugostiteljstvo Istre proistječe iz udjela koji te investicije imaju u ukupnim investicijama, a koji se, ovisno o godini, kreće od 30 do 50% te značaja koji navedene djelatnosti imaju za gospodarstvo jer se njima potiče zapošljavanje, povećava atraktivnost regije i poboljšava kvaliteta života (Uravić i Toncetti - Hrvatini, 2009.).

Unutrašnja Istra posebno je pogodna za investicije u turizam i ugostiteljstvo jer je nova turistička receptivna regija s drugačijom atrakcijskom osnovom, čija ponuda smještajnih kapaciteta nije nastajala u uvjetima sličnima onima u priobalju. Naime, gradnja hotela i drugih smještajnih objekata na hrvatskoj obali do 1990. godine odvijala se u netržišnim uvjetima, bez konkurencije i utjecaja profita, što je za posljedicu imalo skupu gradnju i neusklađenost prostorne strukture hotela u kojem je smještajni dio hotela imao niže udjele od standarda prihvaćenog u svijetu (Blažević, 1995). Nadalje, unutrašnja Istra kao nova turistička receptivna regija privlači potencijalne investitore, što je vidljivo iz pojačanog interesa za kupnju tradicionalnih istarskih kuća ili građevinskog zemljišta.

To u konačnici omogućava uvođenje novih oblika turizma koji se temelje na drugačijoj ponudi, manje ovisnoj o ljetnoj sezoni i atrakcijama povezanim s morem i priobaljem. Pretpostavka je da tako usmjeren razvoj može ubrzati infrastrukturne i gospodarske projekte u općinama i gradovima unutrašnje Istre. Sve navedeno pokazuje nužnost implementacije indikatora čija je svrha monitoring investicija kao ključnog gospodarskog faktora razvoja turizma i ugostiteljstva unutrašnje Istre.

Korištenje indikatora investicija u turizam i ugostiteljstvo kao dijela sustava monitoringa održivog turizma postavlja pred istraživača metodološke teškoće i ograničenja.

Prvi metodološki problem je pravni okvir koji regulira bavljenje turizmom i ugostiteljstvom²¹.

U Republici Hrvatskoj se, prema važećem Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti (NN 138/2006), ovom djelatnošću mogu baviti, osim trgovačkih društava, zadruga, trgovaca pojedinaca i obrtnika, i brojne druge fizičke i pravne osobe. Takav širok spektar fizičkih i pravnih osoba znatno otežava precizno utvrđivanje udjela investicija u turizam i ugostiteljstvo u ukupnim investicijama po gradovima i općinama unutrašnje Istre jer se takvi podaci iskazuju samo za trgovačka društva i eventualno dio obrtnika. Drugo ograničenje u praćenju ovog indikatora je izostanak službenih, javno objavljenih statističkih pokazatelja o investicijama na razini općina i gradova. Nadalje, u upotrebi ovog indikatora nužno je koristiti prosječne iznose investicija ili sume za najmanje trogodišnje razdoblje, a ne za jednu inicijalnu godinu monitoringa²².

Razlog takvog odstupanja su fluktuacije i oscilacije iznosa ukupnih investicija i investicija u turizam i ugostiteljstvo u višegodišnjem nizu kao posljedica stanja u gospodarstvu te financijskim i pravnim preprekama koje se javljaju tijekom procesa investiranja.

²¹ Urbanistički plan uređenja Ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica, 2015. http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provedbu_pjr.pdf, 1.9.2017.

²² Urbanistički plan uređenja Ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica, 2015. http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provedbu_pjr.pdf, 1.9.2017.

2.2. Barban

Uvala Blaz nalazi se kod Barbana u Istri sa rakaljske strane Raškog zaljeva nedaleko od Labina i Pule. Uvala je kroz povijest bila važan prometni pravac koji je za vrijeme rimskog carstva povezivao Trsat sa Pulom²³.

U Istarskoj županiji živi 208.055 stanovnika. Prema istom izvoru Općina Barban imala je 2.721 stanovnika, od kojih 1.305 muškaraca i 1.416 žena. U Općini Barban živi 1,3% stanovništva od ukupnog stanovništva Istarske županije.

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine na razini županije zabilježen je gotovo neznatan rast stanovništva (0,9%) dok se na razini Općine Barban (-2,89%) broj stanovnika smanjio, što daje ne baš povoljnu demografsku sliku. U periodu od 1981.-1991. godine broj stanovnika u Općini Barban pao je za 21, a u periodu 1991.- 2001. broj stanovnika je iznosio 2.802 i povećao se za 177²⁴.

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine u Općini Barban živjelo je 2.802 stanovnika. U Općini Barban u 2011. godini, u odnosu na 2001. godinu, broj stanovnika smanjio se za 81 stanovnik ili 2,89%.

Tablica 2.: Koeficijent kretanja prihoda stanovništva u razdoblju 2001. do 2010. godine u općini Barban

VRSTA PRIHODA	MUŠKARCI	ŽENE	UKUPNO
<i>Prihodi od stalnog rada</i>	595	476	1071
<i>Prihodi od povremenog rada</i>	32	25	57
<i>Prihodi od poljoprivrede</i>	20	9	29
<i>Starosna mirovina</i>	308	323	631
<i>Ostale mirovine</i>	54	105	159
<i>Prihodi od imovine</i>	1	2	3

²³ Urbanistički plan uređenja Ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica, 2015., http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provedbu_pjr.pdf, 1.9.2017.

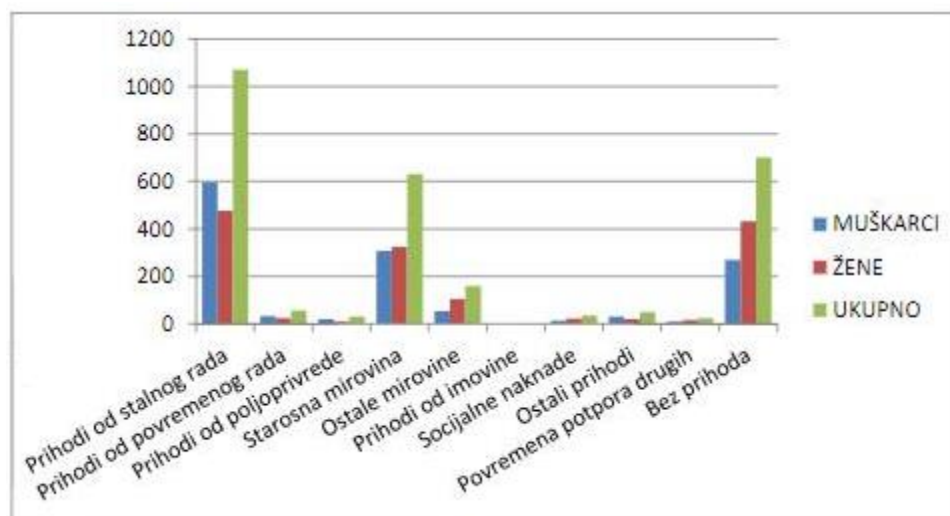
²⁴ Urbanistički plan uređenja Ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica, 2015., http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provedbu_pjr.pdf, 1.9.2017.

Socijalne naknade	13	22	35
Ostali prihodi	29	21	50
Povremena potpora drugih	9	15	24
Bez prihoda	270	432	702
Ukupno	1331	1430	2761

Izvor: Državni zavod za statistiku, popis stanovništva 2011. godine.

Iz tablice je vidljivo da najveći broj stanovnika, njih 1.071 ili 38,79% ostvaruje prihode od stalnog rada. Njih 702 ili 25,42% stanovništva općine je bez prihoda, dok su 631 osobe ili 22,85% u starosnoj mirovini. Podaci se u nastavku prikazuju grafički.

Grafikon 1.: Koeficijent kretanja prihoda stanovništva u razdoblju 2001. do 2010. godine u općini Barban

Izvor: Državni zavod za statistiku, popis stanovništva 2011. godine

U sljedećoj tablici prikazuju se i uspoređuju podaci Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije o vrijednostima indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti na županijskoj i lokalnoj razini²⁵.

²⁵ Urbanistički plan uređenja Ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica, 2015., http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provedbu_pjr.pdf, 01.09.2017.

Tablica 3.: Usporedba pokazatelja razvijenosti prema podacima Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije

	<i>Prosječni dohodak per capita</i>	<i>Prosječni izvorni prihodi per capita</i>	<i>Prosječna stopa nezap</i>	<i>Kretanje stan.</i>	<i>Udio obraz. Stan. U stan. Od 16 do 65 g.</i>	<i>Indeks razvijenosti</i>
Hrvatska	28.759	3.310	16%	99,4	77,70%	100%
Istarska županija	31.997	4.884	7.1%	96,4	80,78%	156,80%
Općina Barban	33.016	2.077	7.1%	94,6	81,30%	107,36%

Izvor: <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Opcine%20Barban%20-%20I.%20DIO.pdf>, lipanj 2016., str. 59.

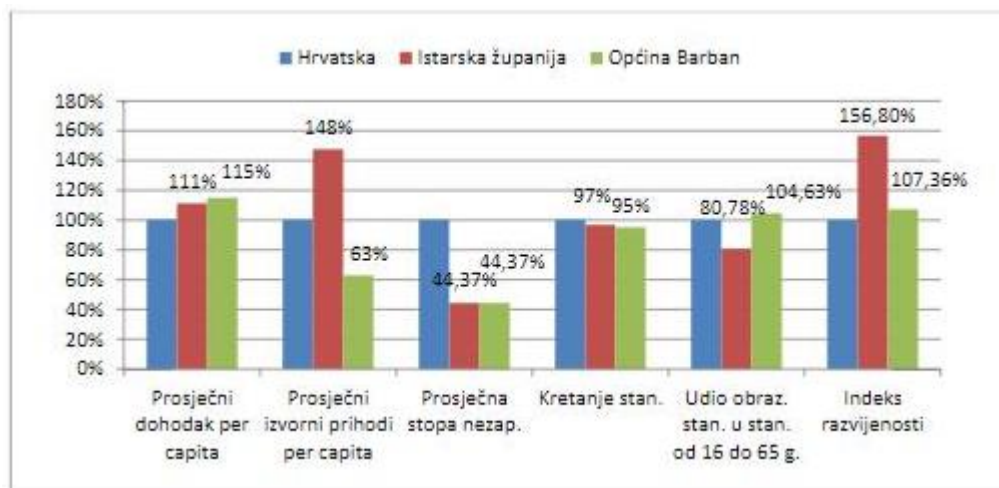
Prema prikazanim podacima vidljivo je da je Istarska županija značajno razvijenija regija od nacionalnog prosjeka s višim prosječnim dohotkom per capita i nižom prosječnom stopom nezaposlenosti od nacionalnog prosjeka.

Općina Barban ima indeks razvijenosti 107,36% što znači da je razvijenija od nacionalnog prosjeka, dok je prosječan dohodak per capita također viši u odnosu na nacionalni prosjek. Prosječni izvorni prihodi per capita su niži u odnosu na nacionalni prosjek.

Općina Barban ima nižu prosječnu stopu nezaposlenosti od nacionalnog prosjeka koja je jednaka županijskom prosjeku. Kretanje stanovništva općine Barban jednako je udjelu od 81,30% obrazovanog stanovništva u stanovništvu od 16 do 65 godina, što je više od nacionalnog i županijskog prosjeka²⁶.

²⁶ Urbanistički plan uređenja Ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica, 2015., http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provedbu_pjr.pdf, 1.9.2017.

Grafikon 2.: Usporedba Indeksa razvijenosti općine Barban, Hrvatske i Istarske županije

Izvor: <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%201.%20DIO.pdf>, lipanj 2016., str. 60.

U grafikonu su prikazani indeksi podataka Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije o vrijednostima razvijenosti i pokazatelja na županijskoj i lokalnoj razini gdje Republika Hrvatska predstavlja bazni indeks (100%). Vidljivo je kako je indeks prosječnog dohotka per capita u Općini Barban viši za 15% od indeksa Hrvatske i 4% viši od indeksa za Istarsku županiju.

Indeks prosječnih izvornih prihoda per capita u Općini Barban niži je za 63% od indeksa Hrvatske te je niži za 85% od indeksa Istarske županije.

Indeks prosječne stope nezaposlenosti niži je za 44,37% od indeksa Hrvatske te je jednak indeksu Istarske županije.

Indeks kretanja stanovništva niži je za 5% od indeksa Hrvatske te za 2% od Istarske županije.

Indeks udjela obrazovanog stanovništva u stanovništvu od 16 do 65 godina viši je za 4,63% od indeksa Hrvatske te je za 23,85% viši od indeksa Istarske županije.

Indeks razvijenosti je za 7,36% viši od indeksa Hrvatske te je za 49,44% niži od indeksa Istarske županije²⁷.

Prihodi poduzeća u Općini Barban bilježe rast sa iznosa od 25.467.277 kuna u 2009. godini na 35.158.763 kune u 2011. godini. Nakon toga bilježi se pad prihoda poduzeća na iznos od 29.727.455 kuna u 2012. godini nakon čega slijedi porast na iznos od 47.657.653 kune u 2013. godini. Obrti bilježe pad prihoda sa iznosa od 43.906.398 kuna u 2009. godini na iznos od 30.792.244 kune u 2011. godini. Nakon toga bilježi se porast prihoda u obrtima na iznos od 36.141.250 kuna u 2013. godini.

Ukupni prihodi gospodarskih subjekata u 2009. godini iznosili su 69.373.675 kuna nakon čega se bilježi pad prihoda na iznos od 62.220.060 kuna u 2010. godini. U 2011. godini slijedi porast prihoda gospodarskih subjekata na iznos od 65.951.007 kuna te blagi pad u 2012. godini, da bi u 2013. godini uslijedio znatan porast prihoda na iznos od 83.798.903 kune²⁸.

Tablica 4.: Udio i broj subjekata u gospodarskim djelatnostima po šiframa

ŠIFRA	DJELATNOST	BROJ SUBJEKATA	UDIO
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3	3,26%
B	Rudarstvo i vađenje	0	0,00%
C	Prerađivačka industrija	17	18,47%
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	0	0,00%
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti snancije okoliša	0	0,00%
F	Građevinarstvo	13	14,13%
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	20	21,74%
H	Prijevoz i skladištenje	12	13,04%

²⁷ Urbanistički plan uređenja Ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica, 2015., http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provedbu_pjr.pdf, 1.9.2017.

²⁸ Urbanistički plan uređenja Ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica, 2015., http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provedbu_pjr.pdf, 1.9.2017.

I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	6	6,52%
J	Informacije i komunikacije	2	2,17%
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0	0,00%
L	Poslovanje nekretninama	5	5,43%
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	7	7,6%
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	5	5,43%
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	0	0,00%
P	Obrazovanje	0	0,00%
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	0	0,00%
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	1	1,08%
S	Ostale uslužne djelatnosti	1	1,08%
	UKUPNO	92	100,00%

Izvor: <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Opcine%20Barban%20-%20I.%20DIO.pdf>, lipanj 2016., str. 49.

Najveći broj gospodarskih subjekata u Općini Barban registriran je u djelatnostima G trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala te C prerađivačka industrija. U djelatnosti G registrirano je 20 gospodarskih subjekata dok je u djelatnosti C registrirano 17 gospodarskih subjekata²⁹.

Sljedeća najzastupljenija djelatnost je F građevinarstvo u kojoj je registrirano 13 subjekata, a slijedi H prijevoz i skladištenje s ukupno 12 registriranih subjekata.

Najveći udio gospodarskih subjekata u Općini Barban je u djelatnostima G i C, od 22% i 18%. Slijedi djelatnost F sa 14%, a potom djelatnost H sa 13%. Prema tome može se zaključiti da su djelatnosti trgovine na veliko i malo te djelatnost prerađivačke industrije najzastupljenije djelatnosti u Općini Barban. Slijedi građevinarstvo, a potom prijevoz i skladištenje na četvrtom mjestu³⁰.

²⁹ Urbanistički plan uređenja Ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica, 2015., http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provedbu_pjr.pdf, 1.9.2017.

³⁰ Urbanistički plan uređenja Ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica, 2015., http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provedbu_pjr.pdf, 1.9.2017.

U analiziranom razdoblju vidljivo je da u Općini Barban godinama dominiraju mala poduzeća jer ne postoji niti jedno poduzeće srednje veličine niti veliko poduzeće.

Tablica 5.: Prikaz analize prihoda gospodarskih djelatnosti od 2009. do 2014. godine

DJELATNOST	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.951.137	1.318.891	2.879.987	2.082.952	1.494.769	1.494.769
Prerađivačka industrija	6.178.024	7.984.150	8.487.352	7.326.495	23.752.767	30.254.329
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija						
Građevinarstvo	3.647.431	3.379.327	2.290.237	2.831.893	3.079.973	2.424.565
Trgovina na veliko i na malo	7.288.340	9.763.657	9.548.561	8.433.520	11.598.238	11.863.994
Prijevoz i skladištenje	612.278	1.575.728	1.403.779	1.303.929	1.298.506	1.819.896
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	1.320.182	394.219	1.374.165	1.202.448	1.916.048	2.467.771
Informacije i komunikacije					415.034	457.406
Financijske i djelatnosti osiguranja	809.175	825.988	787.210	1.056.563		990.787
Poslovanje nekretninama	9.935	431.448	4.765.152	987.456	502.358	502.519
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	2.236.147	2.401.383	1.661.793	2.408.455	1.575.454	1.284.821
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti		0	75.287	121.388	19.746	547.526
Obrazovanje						
Umjetnost, zabava i rekreacija						3.670
Ostale uslužne djelatnosti	1.414.628	1.950.953	1.885.270	1.934.356	2.008.760	1.869.509
UKUPNO	25.467.277	30.005.722	35.158.763	29.727.455	47.657.653	55.971.542

Izvor: Hrvatska gospodarska komora i Državni zavod za statistiku, 2014.

DJELATNOST	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo						
Prerađivačka industrija	487.876	1.839.840	259.998	226.588	729.331	1.284.437
Građevinarstvo	425.766	80.182	3.901	25.851	31.012	135.468
Trgovina na veliko i na malo	0	197.311	81.220	176.469	12.838	187.889
Prijevoz i skladištenje	0	36.838	0	16.000	0	0
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	0	0	0	0	15.899	0
Informacije i komunikacije	16.203	0	0	0	0	0
Financijske i djelatnosti osiguranja		5.718	5.718	17.612	0	0
Poslovanje nekretninama	545.992	2.033.510	87.378	0	6.788	0
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	0	22.680	253.008	5.230	0	0
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0	2.085.092	199.185	0	0	0
Obrazovanje						
Umjetnost, zabava i rekreacija						
Ostale uslužne djelatnosti	4.000	131.958	184.579	121.136	94.857	190.673
UKUPNO	1.479.836	6.213.129	1.049.239	588.888	890.725	1.798.447

Izvor: Hrvatska gospodarska komora i Državni zavod za statistiku, 2014.

Analizom prihoda po djelatnostima vidljivo je da u posljednje četiri godine dominiraju dvije djelatnosti, a to su prerađivačka industrija te trgovina na veliko i malo.

U odnosu na prethodne godine, u 2014. godini povećani su prihodi u djelatnosti prerađivačke industrije, trgovine na veliko i malo, prijevozu i skladištenju,

djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, financijskim i djelatnostima osiguranja te ostalim uslužnim djelatnostima³¹.

Analizom investicija po djelatnostima vidljivo je da je najveći ciklus investicija izvršen u 2010. godini, ukupno 6.213.129 kuna, od kojih je najviše investirano u administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti u iznosu od 2.065.092 kune te djelatnosti poslovanja nekretninama 2.033.510 kuna³².

U sljedećim godinama najveći iznos investicija odnosi se na djelatnost prerađivačke industrije gdje je 2011. godine investirano 259.968 kuna, 2012. godine 226.588 kuna, 2013. godine 729.331 kunu te 2014. godine 1.284.437 kuna.

Na području Općine Barban turizam se razvija od 2001. godine nadalje. Zahvaljujući dobrom geografskom položaju, velikoj površini te velikom broju naselja, mogućnosti za razvoj turizma su brojne. Gotovo u svakom naselju obnovljene su ili izgrađene kuće za odmor, a na području nekih naselja ima već sada veći broj turističkih ležajeva nego stanovnika.

Pitoma priroda unutrašnjosti, izlaz na more u Raškom zaljevu, obnovljena sela sa ponudom luksuzno opremljenih vila s bazenima i brojnim drugim sadržajima, te gastronomski, adrenalinski, rekreativni i kulturni sadržaji doprinijeli su ubrzanom razvoju turizma općine u posljednjih desetak godina³³.

Poduzetnička zona Barban je najvažniji, strateški razvojni gospodarski projekt Općine Barban, temelj razvoja malog i srednjeg poduzetništva, koji nam već sada donosi nova radna mjesta. Pod krovom je već 5 pogona i izgrađena je fotonaponska sunčana elektrana snage 600 kw. Poslovna i proizvodna aktivnost se odvija u 4 pogona (ABS, IZO, Auto - Baggio i solarna elektrana), a u fazi

³¹ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20II.%20dio-%20Strategija%20razvoja.pdf>, 30.08.2017.

³² Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20II.%20dio-%20Strategija%20razvoja.pdf>, 30.8.2017.

³³ Urbanistički plan uređenja Ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica, 2015. www.marcana.hr/doc/sazetak_za_javnost, 1.9.2017.

intenzivnog unutarnjeg opremanja su još 2 poslovna objekta (Autoservis Filipović i Barbancommerce). Upravo je u tijeku realizacija sedme investicije, pogona drveno-prerađivačke djelatnosti poduzeća Meritum - Nova iz Pule, do kraja tekuće godine započinje sa realizacijom i osma investicija, izgradnja trgovačko ugostiteljskoga objekta Miracolo.

Općina Barban je relativno dobro povezana s ostatkom regije te ima pristup Istarskom ipsilonu. Dobra povezanost je važna jer povećava mobilnost ljudi te olakšava dolazak turista u općinu.

Osim navedenog, Općina Barban posjeduje bogatu prirodnu i kulturnu baštinu te je istu potrebno što bolje turistički iskoristiti te staviti u funkciju razvoja općine.

Prioritet prirodne i kulturne baštine u funkciji razvoja ogleda se u funkciji razvoja turizma na tom prostoru. Kulturnu baštinu potrebno je obnoviti, zaštititi od daljnje devastacije i prenamijeniti u izložbene prostore i druge kulturno - društvene sadržaje kojima će se proširiti postojeća turistička ponuda na tom prostoru. Isto tako, revitalizirana kulturna baština zajedno sa osmišljavanjem sadržaja i tematskih staza koje će povezati prirodne znamenitosti, povećat će atraktivnost tog područja.

Navedeno će rezultirati dužim zadržavanjem turista na destinaciji te produljenjem sezone i povećanjem broja noćenja.

U okviru ovog prioriteta planiraju se projekt revitalizacije venecijanske kulturne baštine, obnova srednjovjekovne kule, uređenje trkališta Trke na prstenac na Gradišću, razvoj tematsko - edukativnih staza te izgradnja bike - rekreacijskog parka.

U Općini Barban nema velikih gospodarskih subjekata, pošto su svi subjekti ili mala poduzeća ili obrti. Dvije dominantne djelatnosti u općini su djelatnost trgovine na veliko i na malo te prerađivačka industrija. Prerađivačka industrija je razvijena te postoji poduzetnička infrastruktura u sklopu poduzetničke zone Barban.

Upravo zbog ta dva razloga, u prerađivačkoj industriji postoji potencijal za privlačenje novih domaćih i stranih investitora koji bi se mogao pravilno iskoristiti i omogućiti nova zapošljavanja i dodatni razvoj gospodarstva općine. Stoga, jedan od prioriteta Općine Barban unutar strateškog cilja razvoja konkurentnog gospodarstva je i poticanje razvoja obrta, malog i srednjeg poduzetništva.

Projekti planirani u sklopu ovog prioriteta odnose se na formiranje poduzetničkog inkubatora i proširenje poduzetničke zone Barban.

U Općini Barban prisutan je trend oporavka, ubrzanog razvoja i jačanja turizma odnosno trend povećanja broja dolazaka i noćenja turista. Navedeni pokazatelj mogao bi dobro utjecati i na druge sektore, posebno sektor građevinarstva. Građevinarstvo je povezano s turizmom zbog ulaganja u izgradnju novih smještajnih objekata kao što su kuće za odmor te rekonstrukciju i obnovu starijih obiteljskih kuća. Upravo se zbog razvoja turizma očekuje i porast prihoda u sektoru građevinarstva.

Za razvoj turističke djelatnosti nije dovoljno samo graditi turističke kapacitete, već su potrebna značajna ulaganja u dodatne sadržaje i selektivne oblike turizma kao što su:

- Kulturni turizam,
- Izletnički turizam,
- Avanturistički turizam,
- Sportsko-rekreativni turizam,
- Lovni turizam,
- Ruralni turizam.

Važno je i iskoristiti i međusobnu povezanost turizma i poljoprivrede, posebice u sklopu ruralnog turizma.

U posljednjih dvadeset godina broj stanovnika u Općini Barban se kontinuirano smanjuje zbog trenda depopulacije.

S druge strane, kontinuirano se povećava broj dolazaka turista što ukazuje na atraktivnost lokalnog područja.

Nepostojanje velikih industrijskih proizvođača i velikih zagađivača u Općini Barban općenito slabije razvijeno gospodarstvo rezultirali su očuvanim prirodnim, kulturnim i arheološkim lokalitetima. S obzirom na povećanje turističke djelatnosti postoji izniman potencijal integracije prirodne i kulturne baštine sa ciljem razvoja turizma.

Prirodna i kulturna baština Općine Barban predstavlja značajan potencijal koji bi se trebao ekonomski iskoristiti sa ciljem razvoja lokalnog područja. U tom smislu potrebno je identificirati i sanirati potencijale koji proizlaze iz prirodne i kulturne baštine te ih zaštititi od devastacije, valorizirati i dalje razvijati kao elemente turističke ponude.

U nastavku je navedeno i opisano nekoliko najvažnijih projekata koji se planiraju realizirati na području Općine Barban u razdoblju od 2016. do 2020. godine.

Plansko i održivo upravljanje resursima jedan je od temelja razvoja Općine Barban.

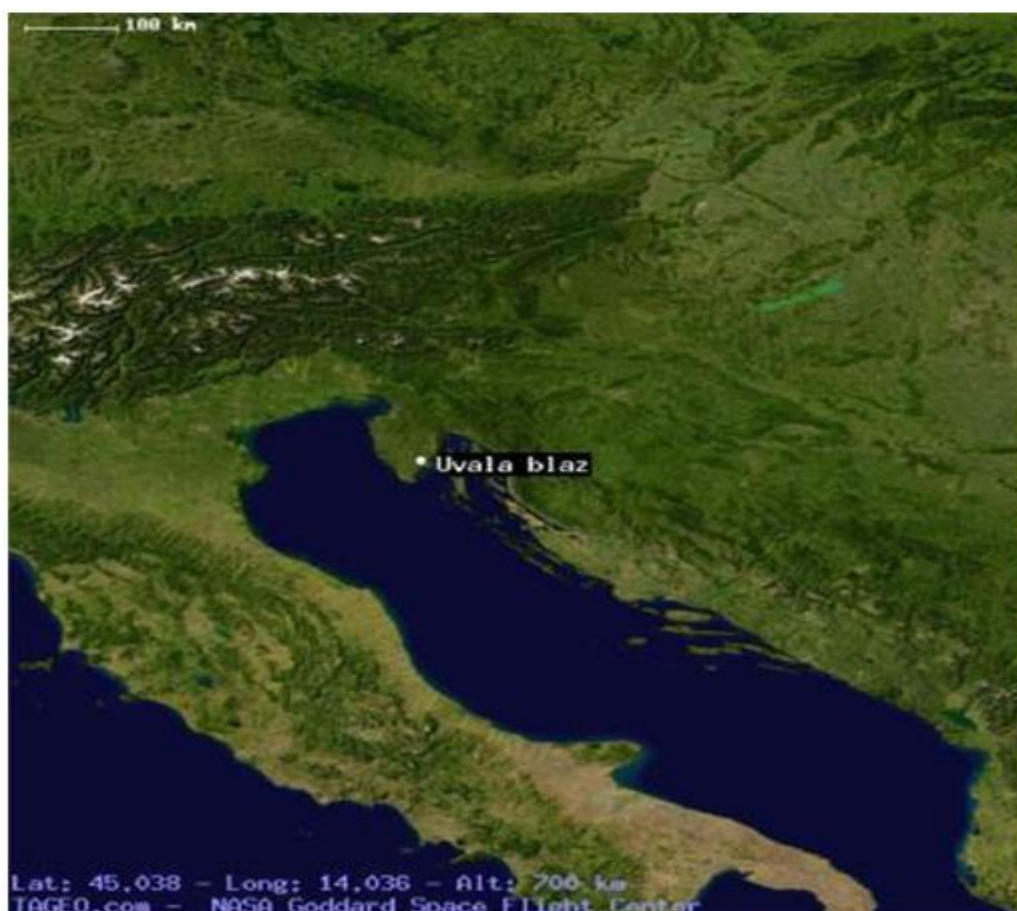
Strateški cilj efikasnije upravljanje resursima planira se ostvariti jednim dijelom putem prioriteta razvoja ljudskih resursa. Ulaganje u ljudske resurse posebno je važno zbog razvoja turizma i uslužnih djelatnosti te je stoga razina obrazovanja i znanja lokalnog stanovništva od presudnog značaja. Turistička i uslužna djelatnost, ali i korištenje novih tehnologija u industriji i poljoprivredi zahtijevaju sve više razine znanja i obrazovanja zaposlenika.

Radi svog značaja, prometnog položaja, blizine mora, no i mnogo drugih elemenata ova uvala je iznimno zanimljiva za investicije, pa je stoga i bilo nekoliko investicija koje su u prvom planu uključivale uvalu Blaz. Nadalje će se ukratko opisati geografski položaj, značaj i povijesni razvoj uvale Blaz, a zatim će se dotaknuti i tema investicija u istu.

2.3. Uvala Blaz

Slabo poznata uvala Blaz je prekrasno mjesto neuobičajeno za turističke i bilo kakve tokove. U prošlosti je uvala Blaz bila sinonim za vodu izuzetne kakvoće, koja je ondje izvirala iz nekoliko izvora, a koji postoje i danas. Po ovu se vodu dolazilo iz svih krajeva Istre kao i morskim putevima. I danas ovo mjesto i voda izgledaju vrlo čisto i netaknuto, djelomice zbog napuštenosti, a djelomice zbog okoliša i lijepe prirode. Tu se nalaze i ostaci mlinova kojih je ondje bilo čak pet, i to u razini s morem što je vrlo rijetko. Za ovu uvalu se naraštajima prenosi i priča o predaji po kojoj je od 10. stoljeća tu skrivena kruna kralja Tomislava.

Slika 2.: Geografske koordinate uvale Blaz

Izvor: <http://www.tageo.com/index-e-hr-v-04-d-m110492.htm>, 14.02.2009.

„Priča je vezana uz selo Belavići, nedaleko od uvale. Naime, u 13. stoljeću je mletački namjesnik obilazio istarska mjesta zbog ubiranja poreza, te ga je po protokolu obično ugošćavao lokalni seoski župan. Bijaše to u ovom slučaju Grgo

Belavić, koji je nakon obavljenog administrativnog dijela, mletačkom namjesniku i njegovim ljudima priredio bogatu večeru, uz puno vina. Kad je večera poodmakla, a sudionici pali pod utjecaj vina, domaćin se nakratko iskrao iz kuće, da bi se nedugo zatim vratio s krunom na glavi, žezlom u ruci, plaštom i drugim kraljevskim znacima. Kratko se prošepurio pred uglednim gostima, te opet nestao.

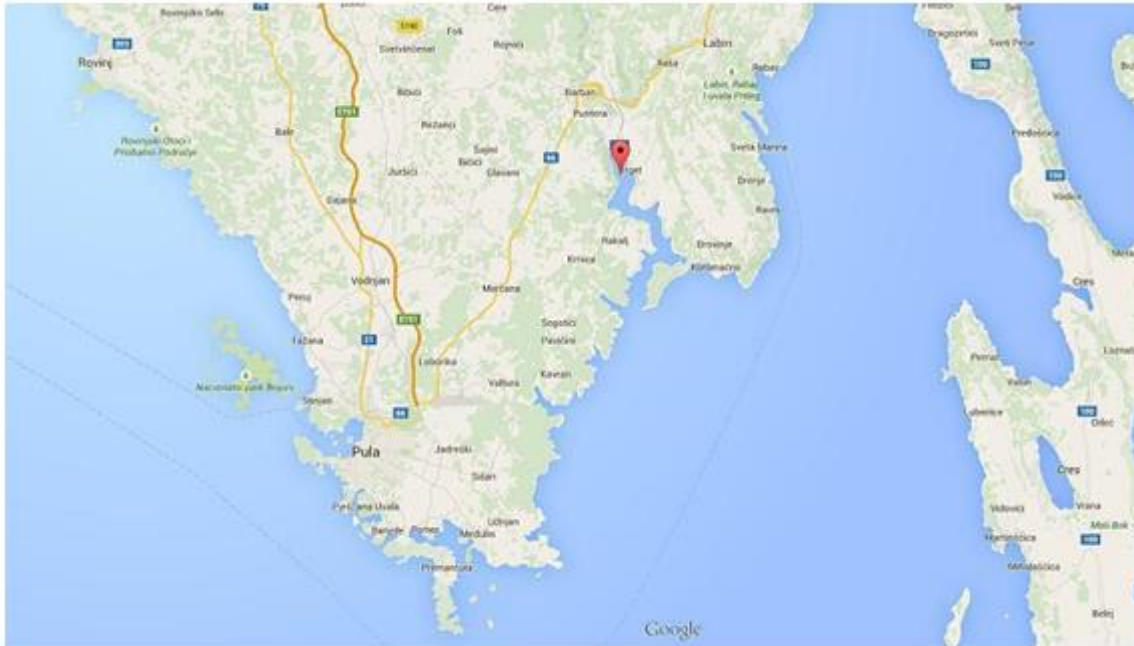
Sutradan ujutro je, prisjećajući se o događaju maglovito, mletački namjesnik upitao domaćina o čudnom zbivanju, no Grgo Belavić je vrlo odlučno odgovorio da se ništa neobično nije dogodilo prethodne večeri osim dobre zabave. Tako je sve pripisano utjecaju vina, a ostaje za nagađati nalazili li se kruna kralja Tomislava još uvijek u uvali Blaz³⁴.

Ova uvala ima i povijesno značenje jer se tu nalazila gradina Šiljar, a početkom 19.stoljeća tu su otkriveni ostaci mozaika, zidina, keramike, a vjeruje se da postoje i ostaci Nezakcija. Nezakcij kraj Vizača i ostaci u Blazu, pretpostavlja se da su prapovijesne gradine koja je strateški postavljena uz Turan u Koromačnu, Gradac u Tunarici i na rtu Ubac te Sv. Agneziju u Starom Raklju koje čuva strateški položaj Raškog kanala³⁵.

³⁴ Doris Floričić, Uvala Blaz i tajna o kruni kralja Tomislava, Regional Express, <http://www.regionalexpress.hr/site/more/uvala-blaz-i-tajna-o-kruni-kralja-tomislava>, 13.06.2017.

³⁵ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%201.%20DIO.pdf>, 30.8.2017.

Slika 3.: Prikaz uvale Blaz na Google mapi

Izvor: <http://www.map.com.hr/uvala-blaz>

Stručnjaci pretpostavljaju da se tu nalaze tako i ostaci putne postaje iz rimskog doba. Ovo je mjesto kojim je prolazila cesta koja je vodila iz Nezakcija prema Labinu i Plominu do Rijeke. Rimska cesta se prekidala u uvali, a na drugu se stranu prelazilo skelom.

„Nekada se uvala Blaz nazivala uvalom mlinova. Prvo postojanje mlinova dokumentirano je 1572. kada Gasparo Chersainer iz Kršana prodaje svoj mlin Girolamu Manzinu iz Labina. U toj je uvali radilo najmanje pet mlinova, a njihova posebnost je u tome, što su uvijek bili u razini mora. I kasnije mnoge obitelji iz Raklja odlazile bi na Blaz "mliti šenicu". Tome svjedoči nekoliko napuštenih ostataka zgrada mlinova i vodeni tokovi koji i danas teku. Priča glasi da je ovdje imala posjed i poznata plemenitaška obitelj iz Labina, obitelj Scampicchio. Njihovi su bili i mlinovi pa se i dan danas njihove ruševine nazivaju Škampićeve mlinovima³⁶.“

³⁶Rakalj, <http://rakalj.com/batina/prirodna-batina/6-rakljanska-obala-i-uvala.html>, 13.06.2017.

Uvala Blaz se sastoji od dvije uvale, Blaz i Lovreščica. U Lovreščicu se ulijeva potok Zali. Rakalj se danas napaja vodoopskrbom sa izvora Rakonek puštenog u pogon 1960., kada nije bilo izvora Butoniga, pa se razmišljalo da se probuše duboke dijagonalne rupe, odnosno kanali i da se spoje podzemni tokovi u jedan kanal koji bi završavao u uvali Blaz. Na koncu se zbog kompliciranog skupog zahvata odustalo, a uvala Blaz je ostala netaknuta do danas³⁷.

2.4. Manifestacije uvale Blaz

Regata barbanske rivijere se održava početkom srpnja u uvali Blaz. Na regati sudjeluje preko 20 jedrilica iz nekoliko istarskih jedriličarskih klubova (Delfin Pula, Uljanik Plovidba Pula, Brioni Fažana, Kvarner Rabac). Brodovi se natječu u pet klasa kroz Raški zaljev između uvale Blaz i Trgeta.

„Inicijativu jedriličarskog kluba Delfin iz Pule za pokretanjem regate prihvatila je objeručke prošle godine³⁸ Općina Barban, a ove godine više nije bilo dileme da se sa organizacijom regate nastavlja i da će ona postati tradicionalno druženje zaljubljenika u jedrenje svake godine. Regata ima niz specifičnosti kojima privlači, a razlikuje se od jedrenja na otvorenom moru po čestim i iznenadnim promjenama zračnih strujanja, pa zahtjeva posebnu vještinu posada brodova, a organizatori i pokrovitelji posebnu pažnju poklanjaju i kopnenom druženju sudionika. Ove se godine prvi puta održala se i morska Trka na prstenac u gumenjacima s dvočlanom posadom, kao posebna atrakcija, po uzoru na barbansku konjičku Trku na prstenac i daleko mlađu orišansku Mototrku na prstenac³⁹.“

Morska Trka na prstenac održava se također u uvali Blaz, odnosno održala se po prvi puta. To je bila prva morska Trka u ovoj uvali gdje su sa gumenjacima i sa dvočlanom posadom, točnije veslač i kopljanik, natjecale ekipe, točnije njih

³⁷ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%20I.%20DIO.pdf>, 30.8.2017.

³⁸ Barbanski oglasnik, 36. Trka na prstenac , <http://www.barban.hr/images/glasnik/glasnik30.pdf>, kolovoz 2011.

³⁹ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%20I.%20DIO.pdf>, 30.8.2017.

osamnaest. Od kad je bila regata u uvali, govorilo se o tome kako bi trebalo takvu manifestaciju dignuti na još jednu zabavniju razinu, što se i učinilo.

2.5. Investicije u uvalu Blaz

Istarska županija je autonomna, moderna, otvorena i gospodarski konkurentna regija prepoznatljive kulturne i prirodne baštine, visoke kvalitete života u okvirima uravnoteženog i održivog razvoja.

Strateški ciljevi Istarske županije za razdoblje do 2020. godine proizašli su iz vizije razvoja te su definirani kao⁴⁰:

1. Strateški cilj 1: Povećanje gospodarske konkurentnosti
2. Strateški cilj 2: Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života
3. Strateški cilj 3: Jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima
4. Strateški cilj 4: Razvoj, očuvanje i promoviranje istarskog identiteta.

Nacrt Županijske razvojne strategije Istarske županije definirao je četiri strateška cilja koji se sastoje od 16 prioriteta i 59 mjera strateškog razvoja Istarske županije.

Strateški cilj 1: Povećanje gospodarske konkurentnosti

Konkurentno gospodarstvo prvi je i jedan od najvažnijih strateških ciljeva Istarske županije. Ovim ciljem definirane su sastavnice konkurentnosti koje su ključne za razvoj istarskog gospodarstva, a koje treba poboljšati kako bi Istarska županija zadržala vodeću konkurentsku poziciju u Republici Hrvatskoj i smanjila zaostajanje za drugim zemljama članicama EU-a. Ključna zaostajanja Istarske županije u odnosu na zemlje Europske unije odnose se na sljedeća područja: poslovno okruženje, marketing, menadžment i klastere, financijsko tržište i lokalnu konkurenciju, tehnologiju i inovativnost, ulaganja poduzeća u istraživanje i razvoj,

⁴⁰ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%201.%20DIO.pdf>, 30.8.2017.

razvijenost i raširenost proizvodnih klastera, financijskog tržišta i lokalne konkurencije te zahtjevnost kupaca u pogledu kvalitete proizvoda⁴¹.

Postizanje konkurentnosti gospodarstva Istarske županije podrazumijeva:

1. Jačanje istraživanja i razvoja, primjene novih tehnologija i inovacija
2. Jačanje kapaciteta istraživanja i razvoja te suradnje između javnih istraživačkih institucija i privatnih poduzeća u djelatnostima važnim za istarsko gospodarstvo
3. Podupiranje primjene novih tehnologija i unapređivanja i proširenja tehnoloških kapaciteta i poslovnih procesa u ključnim sektorima istarskog gospodarstva
4. Osnaživanje istraživačke, inovacijske i tehnološke infrastrukture i kapaciteta (centri kompetencija, tehnološki parkovi i dr.)
5. Poticanje gospodarstva za poslovna ulaganja u istraživanje i razvoj i povećanje korištenja znanja u proizvodnji roba i usluga u ključnim sektorima istarskog gospodarstva
6. Unapređenje poslovnog okruženja za osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva
7. Olakšanje pristupa izvorima financiranja za malo i srednje poduzetništvo (MSP-ovi, obrtnici, OPG, start-upovi, slobodne profesije)
8. Jačanje potpore infrastrukture za osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva (formiranje i razvoj poduzetničkih inkubatora, akceleratora, razvojnih agencija i razvoj poduzetničkih/poslovnih zona)
9. Obrazovanje za male i srednje poduzetnike
10. Poticanje umrežavanja u gospodarstvu (klasteri, zadruge, MSP-ovi, obrtnici, OPG-ovi, start-upovi, slobodne profesije)
11. Podupiranje usvajanja i primjene međunarodnih standarda kvalitete roba, usluga i procesa te sustava kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, vina i jakih alkoholnih pića

⁴¹ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%20I.%20DIO.pdf>, 30.8.2017.

12. Stvaranje povoljnog administrativnog i poslovnog okruženja za razvoj poduzetništva
13. Poticanje društveno odgovornog poslovanja
14. Razvoj ključnih gospodarskih djelatnosti poput prerađivačke industrije
15. Održivi razvoj poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, akvakulture i ribolovnog turizma
16. Restrukturiranje i repozicioniranje turističkog gospodarstva

Strateški cilj 2: Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života

Ulaganje u razvoj ljudskih resursa put je prema konkurentnosti, posebice konkurentnosti zasnovane na znanju, visokoj tehnologiji i inovacijama. Visoka kvaliteta života bit će zajamčena ukoliko se zajednica kao cjelina svjesno opredijeli za visok stupanj zdravstvene i socijalne zaštite. Ulaganje u razvoj ljudskih resursa podrazumijeva ponajprije ulaganje u bolje zapošljavanje, radnu mobilnost i visoku kvalitetu života⁴²:

1. Povećanje zaposlenosti i radne mobilnosti
2. Razvoj sustava obrazovanja i prilagodba potrebama razvoja gospodarstva
3. Poboljšanje sustava zdravstva i socijalne skrbi te promocija zdravlja i socijalnog blagostanja
4. Razvoj sporta i rekreacije
5. Razvoj civilnog društva i društvenog poduzetništva.

Strateški cilj 3: Jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima

Ekološki razvoj sve je manje pitanje izbora, a sve više kratkoročna nužnost jer su granice nakon kojih su posljedice nepopravljive ili vrlo teško popravljive sve bliže i sve ih se brže i lakše doseže. Osim toga, očuvanje okoliša u uvjetima suvremenog standarda i načina življenja i potrošnje zahtijeva osiguranje kvalitetne

⁴² Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%201.%20DIO.pdf>, 30.8.2017.

infrastrukture – prvenstveno sustava gospodarenja otpadom te sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

Realizacijom ovog cilja potrebno je smanjiti razvojne probleme i ukloniti razvojna ograničenja u Istarskoj županiji u području komunalne, prometne i energetske infrastrukture. Kao uvjet za uspješan održivi razvoj Istarske županije potrebno je isto tako poboljšati zaštitu okoliša i održivo upravljanje prostorom i resursima⁴³.

Za ostvarenje navedenog cilja utvrđene su skupine niza konkretnih mjera za poboljšanje infrastrukturnih sustava (prometne, komunikacijske, komunalne energetske infrastrukture i sustava navodnjavanja), povećanje energetske učinkovitosti, za promociju obnovljivih izvora energije i kogeneracije, za razvoj planiranja upravljanja prostorom i zaštite okoliša, za uravnotežen razvoj obalnog dijela županije i unutrašnjosti, za valorizaciju prirodne baštine, poboljšanje zaštite i upravljanja vrijednim dijelovima prirodne i ekološke mreže i dr.

Strateški cilj 4: Razvoj, očuvanje i promoviranje istarskog identiteta

U vrijeme globalizacije i ubrzanog razvoja, identitet sve više postaje vrlo važan razvojni resurs. Istarski identitet i trenutačno nije dovoljno prepoznatljiv, a uključivanje „prepoznatljivosti identiteta“ među strateške razvojne ciljeve podrazumijeva njegovo dodatno osvještavanje i razvoj, prvenstveno putem istraživanja, očuvanja i održivog korištenja biološke/krajobrazne i kulturne baštine u funkciji razvoja te poticanja multikulturalizma, povijesnog temelja željenog jedinstva tradicije i otvorenosti⁴⁴.

Njegovanje istarskog identiteta i njegove prepoznatljivosti podrazumijeva i poticanje kulturnih i obrazovnih aktivnosti raznolikih segmenata kulturnog života, te poticanje unutar - županijske, međuregionalne i međunarodne kulturne i obrazovne suradnje. Multikulturalizam je jedna od važnih sastavnica istarskog

⁴³ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%201.%20DIO.pdf>, 30.8.2017.

⁴⁴ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%201.%20DIO.pdf>, 30.8.2017.

identiteta, pa se ovim ciljem utvrđuju aktivnosti za njegovo daljnje afirmiranje kao dio društvenog i sveukupnog razvoja Istre. Realizacija ovog cilja treba pridonijeti i osigurati provedbu održivog regionalnog i lokalnog razvoja putem jačanja identiteta Istre i vezanosti ljudi za istarski prostor. Potrebno je afirmirati identitet Istre kao regije u cjelini kao preduvjet njezine gospodarske, kulturne i društvene konkurentnosti na globaliziranom tržištu. Polazište i osnova za definiranje cilja su ključni razvojni problemi i potrebe u područjima koja su ključne sastavnice identiteta Istarske županije⁴⁵.

LAG (lokalnu akcijsku grupu) „Južna Istra“ čine Općina Kanfanar, Općina Bale, Općina Svetvinčenat, TZ Općine Svetvinčenat, grad Rovinj, grad Vodnjan, TZ grada Vodnjana, Općina Fažana, Općina Marčana, Općina Barban, Općina Ližnjan i Općina Medulin. Glavni cilj osnivanja LAG-a je promicanje i poboljšanje ruralnog razvoja putem lokalnih inicijativa i partnerstva u skladu sa LEADER pristupom. Sukladno dokumentu lokalne razvojne strategije LAG-a izrađenog 2013. godine, vizija LAG-a južne Istre definirana je na način.

„Područje LAG-a Južna Istra je vitalno i privlačno mjesto za život i rad, s visokom razinom gospodarskog i društvenog standarda. Razvoj ovog područja temelji se na sinergiji javnog, gospodarskog i civilnog sektora koji sustavno skrbe o održivoj ravnoteži između gospodarskog napretka, očuvanja prirodne i kulturne baštine te unaprjeđenja ljudskog i socijalnog kapitala.“

Strateški ciljevi LAG-a definirani su na sljedeći način⁴⁶:

STRATEŠKI RAZVOJNI CILJ 1: Veća konkurentnost gospodarskog sektora i dostizanje standarda Europske unije sa posebnim naglaskom na razvoj poljoprivrednih gospodarstava, preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda.

⁴⁵ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%201.%20DIO.pdf>, 30.8.2017.

⁴⁶ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%201.%20DIO.pdf>, 30.8.2017.

STRATEŠKI RAZVOJNI CILJ 2: Razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti koje potiču diversifikaciju prihoda i veću zaposlenost, posebice turizma, obrtništva i malog poduzetništva.

STRATEŠKI RAZVOJNI CILJ 3: Uspostava učinkovitog sustava za održivi razvoj i valorizaciju prirodnih, ljudskih i kulturnih potencijala u svrhu jačanja atraktivnosti i konkurentnosti ukupnog područja LAG-a.

STRATEŠKI RAZVOJNI CILJ 4: Razvoj ruralne infrastrukture.

STRATEŠKI RAZVOJNI CILJ 5: Očuvanje okoliša i bioraznolikosti, korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost.

U cilju realizacije prvog postavljenog strateškog cilja „Veća konkurentnost gospodarskog sektora i dostizanje standarda Europske unije sa posebnim naglaskom na razvoj poljoprivrednih gospodarstava, preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda“ koristit će se naredni prioriteti:

Prioritet 1.1. Razvoj konkurentnog gospodarstva temeljenog na novim tehnologijama, poslovnom povezivanju i marketinškoj strategiji

Prioritet 1.2. Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Europske unije

Prioritet 1.3. Poticanje istraživanja i razvoja novih proizvoda i proizvoda veće dodane vrijednosti.

Prioriteti kojima će se ostvariti drugi strateški cilj „Razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti koje potiču diversifikaciju prihoda i veću zaposlenost, posebice turizma, obrtništva i malog poduzetništva“ definirani su na sljedeći način:

Prioritet 2.1. Razvoj selektivnih oblika turizma, poboljšanje kvalitete i proširenje kapaciteta turističke ponude, diversifikacija usluga i pratećih sadržaja, te razvoj sustava za podršku djelatnosti

Prioritet 2.2. Potpora manjim projektima proizvodnje i pružanja usluga u poljoprivrednom i nepoljoprivrednom sektoru kojima se osigurava održivi razvoj ruralnog prostora

Prioritet 2.3. Očuvanje tradicionalnih i razvoj novih obrta, proizvoda i usluga.

Treći postavljeni cilj „Uspostava učinkovitog sustava za održivi razvoj i valorizaciju prirodnih, ljudskih i kulturnih potencijala u svrhu jačanja atraktivnosti i konkurentnosti ukupnog područja LAG-a“ podrazumijeva sljedeće prioritete:

Prioriteti 3.1. Održivi razvoj prirodnih resursa

Prioritet 3.2. Očuvanje i unapređenje ljudskih potencijala

Prioritet 3.3. Održivo upravljanje i valorizacija kulturne baštine

Prioritet 3.4. Jačanje kapaciteta i učinkovitosti institucijskog okruženja

Strateški cilj „Razvoj ruralne infrastrukture,, ostvarit će se narednim prioritetima i mjerama:

Prioritet 4.1. Razvoj i unapređenje prometne infrastrukture

Prioritet 4.2. Razvoj sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i javne vodoopskrbe

Prioritet 4.3. Izgradnja i održavanje protupožarnih putova i višenamjenskih cesta

Prioritet 4.4. Izgradnja sustava za opskrbu prirodnim plinom

Prioritet 4.5. Unapređenje društvene infrastrukture i kvalitete života

Posljednji strateški cilj LAG-a Istočne Istre definiran kao „Očuvanje okoliša i bioraznolikosti, korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost“ nastojati će se ostvariti postavljanjem narednih prioriteta⁴⁷:

Prioritet 5.1. Zaštita tla i zraka

Prioritet 5.2. Zaštita voda i mora

Prioritet 5.3. Održivo gospodarenje otpadom

Prioritet 5.4. Zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti

Prioritet 5.5. Razvoj i promicanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost

Kao što je prethodno spomenuto, Općina Barban smještena je nadomak istočne obale Istarskog poluotoka, nedaleko najvećeg grada u Istarskoj županiji, grada Pule.

Nastala je novim teritorijalnim ustrojstvom Republike Hrvatske podjelom bivše općine Pula.

Općina Barban je okružena Raškim zaljevom sa jugoistočne strane.

Graniči na istoku s Općinama Pićan, Sveta Nedjelja, Rašom i Marčanom na jugu te s Općinama Svetvinčenat, Žminj i Gračišće na zapadu i sjeverozapadu.

Prometno ima povoljan položaj s obzirom da kroz nju prolaze glavni cestovni pravci koji spajaju Istarsku županiju i ostatak Hrvatske⁴⁸.

⁴⁷ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., Analiza postojeće situacije <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%20I.%20DIO.pdf>, lipanj 2016.

⁴⁸ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., Analiza postojeće situacije, <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%20I.%20DIO.pdf>, lipanj 2016.

Od važnih cestovnih pravaca valja spomenuti, državnu cestu D 66 Pula – Barban – Labin - Opatija - Rijeka.

U hijerarhiji osnovnih cestovnih prometnih koridora, na državnu cestovnu mrežu naslanja se mreža županijskih cesta koja je u funkciji općinskog i međuopćinskog povezivanja. Lokalne ceste preuzimaju na sebe funkciju povezivanja naselja na prostoru općine.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Općina Barban broji ukupno 2.721 stanovnika, od toga 1.305 muškaraca i 1.416 žena raspoređenih u 31 naselja, što predstavlja 1,31% od ukupnog broja stanovnika Istarske županije, odnosno 0,06% od ukupnog broja stanovnika Hrvatske.

Općina Barban, koja ima izlaz na more u Raškome zaljevu, zauzima površinu od 100 km². Administrativno sjedište Općine Barban je naselje Barban koje se nalazi na 229 metara nadmorske visine. Barban ima pet standardnih funkcija koje obilježavaju središnjost nekog naselja, tj. osnovnu školu, ambulantu, upravu, poštu i trgovinu namirnicama⁴⁹.

Time Barban čini mrežu središnjih naselja Istre. Iz proračuna Općine Barban za izvršna i zakonodavna tijela općine u 2015. godini izdvojeno je 2.090.432 kune.

Osim naselja Barban, na području općine Barban, smještene su još 73 sela i zaseoka.

Područje Općine Barban obuhvaća trideset većih naselja, a to su:

Balići, Bašići, Bičići, Borinići, Cvitići, Dolica, Draguzeti, Glavani, Gorica, Grandići, Hrboki, Jurićev Kal, Koromani, Kožljani, Manjadvorci, Medančići, Melnica, Orihi, Petehi, Prhati, Puntera, Rajki, Rebići, Rojnići, Sutivanac, Šajini, Vadreš, Varož i Želiski. Kao oblik neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana, na

⁴⁹ Dean Maurić, Tekst Prostornog plana uređenja Općine Barban, http://www.barban.hr/ppuo/tekst/Barban_konacni_tekst_sa_odredbama.pdf, prosinac 2009.

području općine postoje devet mjesnih odbora: Barban, Hrboki, Šajini, Grandići, Petehi, Prnjani, Manjadvorci, Sutivanac i Puntera⁵⁰.

Općina Barban je lijep kutak na jugoistočnom dijelu Istarske županije i mirna ruralna sredina s bogatom poviješću i kulturnim naslijeđem te brojnim drugim vrijednostima. Općinu karakterizira izlaz na more sa Raškim zaljevom, te vrlo niska prosječna gustoća naseljenosti u Istarskoj županiji.

Govoreći o značaju Općine Barban treba spomenuti njezine prirodno - geomorfološke kvalitete i vrijednosti te očuvanost okoliša osobito značajnog krajobraza "Doline rijeke Raše".

Bogatstvo manifestacija u općini tijekom cijele godine, dobro očuvana arhitektonska izdanja iz razdoblja baroka i gotike, freske i glagoljski zapisi, crkve, palače i gradske zidine te viteška igra Trka na prstenac, čine Barban izuzetno atraktivnim izletištem i destinacijom svih zaljubljenika u kulturno-povijesnu baštinu⁵¹. Poljoprivreda (žito, vinova loza) je uz stočarstvo jedna od tradicionalno najstarijih djelatnosti koja je u prošlosti prehranjivala stanovništvo, zahvaljujući plodnoj zemlji crvenici. U Općini Barban kakvoća mora mjeri se u uvali Blaz. Tijekom 2015. godine sva ispitivanja kakvoće mora bilježe izvrsnu kakvoću mora u uvali Blaz.

U nastavku se tablično prikazuju vrijednosti mjerenja za razdoblje 2011. - 2014. godine⁵².

⁵⁰ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., Analiza postojeće situacije <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%20I.%20DIO.pdf>, lipanj 2016.

⁵¹ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., Analiza postojeće situacije, <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%20I.%20DIO.pdf>, lipanj 2016.

⁵² Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., Analiza postojeće situacije, <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%20I.%20DIO.pdf>, lipanj 2016.

Tablica 6.: Vrijednosti mjerenja kakvoće mora za razdoblje 2011. – 2014. godine u općini Barban

Godina	Broj mjerenja	Izvršno	Dobro	Zadov.	Nezadov.
2014	10	9	-	-	-
2013	10	8	-	-	-
2012	10	10	-	-	-
2011	10	10	-	-	-
UKUPNO	46	37	-	-	-

Izvor: http://baltazar.izor.hr/plazepub/kakvoća_detalji10

Sve plaže na području Općine Barban su prirodne plaže osim u dijelu uvale Blaz gdje se prema prostornom planu planira uređena plaža⁵³.

Istra nedvojbeno slovi kao najrazvijenija regija u Hrvatskoj, no kada se uspoređuje zapadna i istočna obala Istre tada se vidi kako je vrlo velika razlika u razvoju i turizmu istih. Ovakav neravnomjeran razvoj može biti čak i opasan za cijelu Istru. Stoga bi bilo vrlo važno da ministarstvo, lokalne samouprave i uprave te i samo stanovništvo podrže investicije istočne obale Istre.

Potreba izrade urbanističkog plana uređenja turističkog područja Blaz - Salamušćica definirana je prostornim planom uređenja (prostorni plan uređenja općine Marčana "Službene novine Općine Marčana 9/09)". Obveza izrade prostornog plana užeg područja potvrđena je odlukom o izradi urbanističkog plana uređenja ugostiteljsko - turističkog područja Blaz - Salamušćica ("Službene novine Općine Marčana" 6/10 i 9/15).⁵⁴

Na temelju članka 86. stavka 3. zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“, broj 103/13.) i članka 36. točke 6. Statuta Općine Marčane („Službene novine

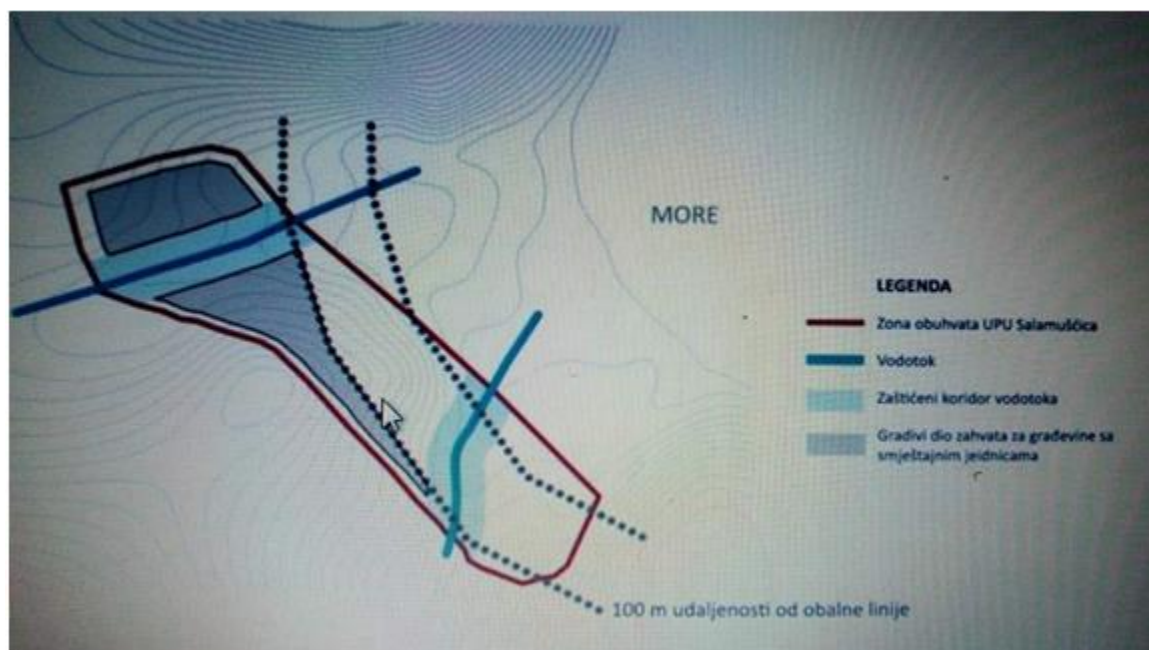
⁵³ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., Analiza postojeće situacije, <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20II.%20dio-%20Strategija%20razvoja.pdf>, lipanj 2016.

⁵⁴ Urbanistički plan uređenja ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica, http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provedbu_pjr.pdf, prosinac 2015.

Općine Marčana“, broj 7/29., 2/13. i 4/13. – pročišćeni tekst), Općinsko vijeće Općine Marčana na sjednici održanoj 22. prosinca 2016. godine donosi odluku o izradi izmjena i dopuna urbanističkog plana uređenja ugostiteljsko – turističkog područja Blaz – Salamušćica i s time povezanih i izmjena i dopuna prostornog plana uređenja Općine Marčana⁵⁵.

Postojeće stanje terena Blaz - Salamušćica karakterizirano je prisutnošću dva vodotoka koji su oblikovali padine i strmine, a prate ih putevi koji su od davnina prisutni uz vodotoke. Na ovom području ne postoji izgradnja, a teren je prekriven gustim raslinjem što otežava pristup lokaciji. Analizom prostornog ograničenja, lokacija je podijeljena u dvije zone unutar kojih je moguća gradnja smještajnih građevina, tzv građevne čestice. Oblik i veličina građevne čestice određeni su imajući u vidu namjenu i vrstu građevina čija se gradnja na toj čestici planira, prometnu površinu s koje se osigurava pristup na građevnu česticu, konfiguraciju i druge karakteristike terena, posebne uvjete građenja i druge elemente od značaja za određivanje oblika i veličine građevne čestice⁵⁶.

Slika 4.: Analiza ograničenja: gradivi dio za građevine sa smještajnim jedinicama

Izvor: http://www.marcana.hr/doc/sazetak_za_javnost.pdf, Urbis, prosinac 2015., str. 6.

⁵⁵ Urbanistički plan uređenja ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica, http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provedbu_pjr.pdf, prosinac 2015.

⁵⁶ Urbanistički plan uređenja Ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provedbu_pjr.pdf, prosinac 2015.

U uvali Blaz su uglavnom predviđeni projekti koji se odnose na razvoj hotelijerstva i turizma, jer se tu zapravo radi o četiri hektara zemljišta u državnom vlasništvu. Planom je površina ugostiteljsko turističke namjene razgraničena na površine ugostiteljsko turističke namjene unutar kojih je planirana organizacija smještajnih kapaciteta i površine ugostiteljsko turističke namjene planirane za organizaciju pratećih sadržaja⁵⁷.

„Osim uređenja same plaže u planu je izgradnja ekološki prihvatljivog kampa i uređenje male lučice. Projekt vrijedi između 7 i 8 milijuna kuna čime bi Općina Barban na godišnjoj razini povećala proračunska sredstva s osam na jedanaest milijuna kuna. Cappelli je naglasio i kako takva ulaganja mora pratiti i razvoj cjelokupne destinacije, jer je, kako kaže, neravnomjeran razvoj, neprihvatljiv. Ministar je naglasio i kako je turizam u Istri na razini rasta od 23-26%.“

Kako je područje obuhvata UPU-a dosta udaljeno od postojeće elektroenergetske i vodovodne infrastrukture planom je data mogućnost autonomnog rješavanja (cisterne, spremnici za vodu, sustav sunčanih kolektora, agregat), a što se utvrđuje u postupcima izrade projektne dokumentacije uz suglasnost nadležnih javnopravnih tijela.

Do sada jedino za što se „koristila“ uvala Blaz bila je koncesija na pomorsko dobro koje se daju na vremensko razdoblje od 10 do 20 godina ovisno o financijskim i drugim pokazateljima iz studije gospodarske opravdanosti. To je koncesija na morskom području za uzgoj školjaka i riba. Tako su u koncesiji dva polja u uvali Blaz ukupne površine 20.500 m² (nova polja) predviđena za uzgoj školjaka i riba. Od ove godine predviđene su neke nove investicije na ovom području. Ono što bi moglo predstavljati potencijalni problem kada su investicije u pitanje jest to da mještani nisu oduševljeni sa idejom gdje će se na njihovom, do sada, mirnom

⁵⁷Urbanistički plan uređenja Ugostiteljsko-turističkog područja Blaz-Salamušćica, http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provedbu_pjr.pdf, prosinac 2015.

području početi graditi smještajni kapaciteti i razne drugi kapaciteti turističke prirode⁵⁸.

„Istarska županija zalagat će se i poticati razvoj turizma u svim općinama na istočnoj obali Istre, konkretno, pobrinut će se da uz potporu Vlade Republike Hrvatske, sukladno programu Vlade Republike Hrvatske 2016. – 2020. godine stavi u funkciju neaktivnu državnu imovinu, te potakne općine Kršan, Rašu, Barban, Marčanu i Ližnjan, uz Labin da u svojim prostornim planovima predvide turističke kapacitete i sadržaje kako bi najefikasnije razvijali svoje sredine⁵⁹.“

Sukladno tome, Barban pokreće u suradnji s Vladom Republike Hrvatske projekt gradnje turističkog kampa u Barbanskoj uvali Blaz, uz manju komunalnu lučicu, što će izuzetno utjecati na povećanje prihoda proračuna Općine Barban, odnosno za krajnji će cilj imati povećanje općeg životnog standarda na Barbanštini⁶⁰.“

Građevina turističkog naselja planom se definira kao složena građevina pod kojom se građenje podrazumijeva kao sklop više međusobno funkcionalnih i/ili tehnološki povezanih građevina.

Lokacija izdvojenog građevinskog područja nalazi se 1,6 km zračne linije od naselja Rakalj. Pristup građevinskom području je moguć jedino neuređenim bijelim putem, dok je manji strmi dio dostupan jedino pješački. Prostornim planom uređenja Općine Marčana planirana je nova prometnica dužine 2,5 km.

⁵⁸ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., Analiza postojeće situacije, <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20II.%20dio-%20Strategija%20razvoja.pdf>, lipanj 2016.

⁵⁹ Aleksa Vale, Istarski.hr, <http://www.istarski.hr>, 26.4.2017.

⁶⁰ Županica Monika Udovičić, <http://www.monikaudovicic.hr/>, 08.05.2017.

Slika 5: Planirani pristup lokaciji prema PPU Općine Marčana

Izvor: http://www.marcana.hr/doc/sazetak_za_javnost.pdf, Urbis, prosinac 2015., str. 7.

Prema strategiji razvoja Baršana, u strateški cilj je uvršteno podizanje kvalitete života, što promatrajući uvalu Blaz uključuje rekonstrukciju i proširivanje nerazvrstanih cesta, uz ostale mjere kao što su to uređenje šetnica i plaža u uvali Blaz, obnova odore konjanika i opreme za potrebe Trke na prstenac, valorizacija objekata kulturne baštine, izgradnja izložbenih prostora u objektima kulturne baštine, uređenje i valorizacija ostataka srednjovjekovnog naselja Gočan uz mnogo toga drugog.

Slika 6.: Rekonstrukcija i proširivanje nerazvrstanih cesta u Uvali Blaz

<i>Mjera</i>	<i>Rekonstrukcija i proširivanje nerazvrstanih cesta u Uvali Blaz</i>
<i>Prioritet</i>	Unapređenje komunalne infrastrukture
<i>Cilj</i>	Rekonstrukcija i proširivanje cesta
<i>Prijavitelj</i>	Općina Barban
<i>Iznos investicije</i>	1.000.000 kuna
<i>Izvor financiranja</i>	Proračun, EU fondovi – Mjera 7, Podmjera 7.4
<i>Period realizacije</i>	2018. godina

Izvor:<http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Opcine%20Barban%20-%20II.%20DIO.pdf>, lipanj 2016., str.23.

Ovaj projekt obuhvaća rekonstrukciju i proširivanje postojećih nerazvrstanih cesta u uvali Blaz, koje će zamijeniti postojeći dotrajali asfaltni pokrov, proširiti će se prometnice te postaviti nogostup i odgovarajuća prometna signalizacija. Realizacijom ovog projekta riješio bi se problem loše prometne infrastrukture na ovom području, čime bi se poboljšali uvjeti za vozila i sigurnost prometa na ovoj prometnici. Navedeno će ujedno i poboljšati kvalitetu života stanovnika na lokalnom području te osigurati bolje uvjete za pristup turistima, ali i lokalnom stanovništvu, uvali Blaz tijekom ljetnih mjeseci, no i duže. Osim ovoga predviđa se i izgradnja te realizacija rekreativnih sadržaja uz more u uvali Blaz, te izgradnja rampe za ulaz u more za osobe s invaliditetom u uvali Blaz.

Uvala Blaz se planira i kao zasebno rekreacijsko područje. U tom rekreacijskom području potrebno je potpuno očuvati prirodni okoliš, te se može eventualno infrastrukturno opremiti vodovodom i nisko naponskom električnom mrežom, kao i urediti pješačke staze, postaviti potrebnu komunalnu opremu, naprave i rekvizite za odmorišta i dječja igrališta. U rekreacijskim područjima dozvoljeno će biti sezonsko postavljanje prenosivih naprava i montažnih prenosivih građevina. Izvorište Blaz sa malim vodotokom do ulijevanja u more namijenjen je navodnjavanju poljoprivrednih zemljišta te rekreaciji. U Općini Barban se,

primjerice, kakvoća vode mjeri u uvali Blaz. U rekreacijskom području uvale Blaz mogu se, sukladno uvjetima i uz nadzor konzervatora, obnoviti, u postojećim gabaritima, stambene zgrade, zgrade mlinova i druge građevine, uključujući i kameni obalni zid te kamene molove.

„U izdvojenim građevinskim područjima gospodarske namjene – ugostiteljsko - turističke namjene Blaz – Salamušćica, golf igralište Loborika – horse centar, te kod turističkih punktova može se formirati samo jedna građevna čestica za gospodarsku namjenu – ugostiteljsko - turističku namjenu određenu ovim planom, s time da ista nije manja od 80% planirane površine pojedinog izdvojenog građevinskog područja, dok kod ostalih izdvojenih građevinskih područja, ovisno o namjeni određenoj tim odredbama, pojedinačne građevne čestice ne smiju biti manje od⁶¹.“

- za T1 od 5.000 m²,
- za T 2 od 10.000 m²,
- za T3 od 5.000 m².

Planirano je i zaštititi uvalu Blaz kao područje prirodne baštine lokalnog značenja u kategoriji značajnog krajolika. Razne investicije u uvalu Blaz pravo su vrijeme i način da općina maksimalno iskoristi EU fondove koji bi mogli pridonijeti razvoju i atraktivnosti uvale.

Prema programu ruralnog razvoja 2014. - 2020. investicijski projekt Rakalj – Blaz - Salamušćica uključuje⁶²: Rekonstrukcija i asfaltiranje sadašnje makadamske ceste dužine 2,1 km od naselja Rakalj (Krase) do raškog zaljeva u blizini uvale Blaz s odvojkom prema uvali Salamušćica dužine 0,9 km.

Od Raklja do Blaza postoji makadamska cesta većim dijelom kao javno dobro, nije upisana kao vlasništvo Općine Marčana, manjim dijelom nije evidentirana u katastru, dok prema Salamušćici sada ne postoji cesta po trasi planiranog odvojka.

⁶¹ Prostorni plan uređenja Općine Marčana, http://www.marcana.hr/doc/odredbe_za_provodjenje.pdf., 2009. godina

⁶² Strategija razvoja Općine Marčana za razdoblje od 2016.-2020., www.marcana.hr/doc/prijedlog_strategije_razvoja.pdf, 14.06.2017.

Očekuje se izrada sve potrebne projektne dokumentacije, parcelacijskog elaborata i rješavanje imovinsko pravnih odnosa sve u vrijednosti od 250.000,00 kuna.

Još jedna vrlo zanimljiva investicija, koja bi svakako podigla uvalu Blaz na jednu zavidnu razinu te od iste učinila vrlo popularno turističko središte jest investicija koju planira uložiti skupina poslovnih ljudi iz Las Vegasa. Njihov je plan uložiti milijardu i pol dolara u projekt otvaranja „World Las Vegasa“, odnosno malog grada zabave, a sve prema uzoru na onaj iz SAD-a, koji je naravno znatno veći. Bilo je govora o nekoj destinaciji u Hrvatskoj, ali po svemu sudeći, odabir će pasti na Istru, točnije Umag ili uvalu Blaz.

„Grad zabave prostirao bi se na 100 hektara, od čega bi se 30 hektara odnosilo na objekte tri veća hotela s 1500 ležajeva, veći broj poslovnih paviljona, kongresni centar za 50.000 ljudi, sportske objekte, restorane i barove, a također bi se izgradilo umjetno jezero i Aqua park na solarnu energiju. Taj „mini Las Vegas“ radio bi 365 dana godišnje, a zapošljavao bi 5.000 ljudi, velikom većinom domaćih, osim managementa koji bi došao iz SAD-a⁶³.“

Još se razmatraju mnogobrojne opcije i destinacije, ali jedan takav projekt bi Hrvatskom turizmu dao „vjetar u leđa“. Prije nekoliko godina je Općina Barban također sklopila ugovor sa hrvatskim poduzećem koje je trebalo pronaći strane investitore za ovo četiri hektara atraktivno zemljište iznad uvale Blaz.

Kako su današnji posjetitelji sve više ekološki osviješteni i sve više „bježe“ ka prirodi i istinskim vrijednostima tako se uvala Blaz može prepoznati kao jedno vrlo atraktivno mjesto za pokretanje i održavanje ovakvog tipa turizma. Netaknuta priroda, voda i geografski položaj omogućuju i stvaraju sve potrebne predispozicije za isto.

⁶³Zoran Savičić za iPress, <http://ipress.rtl.hr/gospodarstvo/savicic-grad-i-istarski-las-vegas-14500.html?start=20>, 18.04.2011.

Investicijski ciklus koji bi privukao strane investitore na ovo područje je potreban, a posljedično bi generirao ubrzani razvoj istočne obale Istre. Ono što je vrlo važno jest to da se ne ponovi situacija, kao prije nekoliko godina, kada je općina potpisala ugovor sa hrvatskim poduzećem koje je trebalo dovesti strane investitore u uvalu Blaz, no od toga je sve ostalo isključivo na dogovoru. Mještani su bili nezadovoljni pošto je taj ugovor i dogovor ostao u tajnosti, jer se potpisao i ugovor o tajnosti, te šira javnost nije mogla znati o kakvim se dogovorima i investicijama radi. Kada se upitalo gradonačelnika za isto, uvijek se pozivao na ugovor o tajnosti, te je na tome i ostalo. Strani investitori još uvijek nisu došli investirati u uvalu Blaz, bez obzira na njezinu poziciju, atraktivnost te isplativost investicija. Stanovništvo, Istra, a i cijela Hrvatska se nada kako će se uskoro na ovome području pokrenuti veliki investicijski ciklus te da će istočna obala Istre biti prepoznata i valorizirana na inozemnom tržištu, kao što je to i zapadna.

„Ovakvo nešto je Barbanu potrebno da bi postao sadržajna destinacija. Ovo je sjajna ideja i njome bi se doista moglo učiniti puno za razvoj Barbana, a time i čitave istočne obale Istre koja je, nažalost, velikim dijelom nerazvijena. Izgradnja jednog suvremenog, ekološki prihvatljivog kampa, uređenje vezova za domicilno stanovništvo, pa i privez za koju jahtu, značila bi dodatne prihode, dodatna radna mjesta, bolje uvijete za život mještana. Ukoliko i žitelji Barbanštine stanu iza ovoga projekta siguran sam da će moje ministarstvo i vlada pomoći pri realizaciji. To bi mogao biti jedan od strateških projekta ove Vlade⁶⁴.“

Također, upravni odjel za turizam Istarska županija je objavio javni poziv za uključivanje u projekt certificiranja Eco-friendly smještaja u Istri, prvenstveno uvali Blaz⁶⁵.

Jedan od općih ciljeva upravnog odjela za turizam Istarske županije je održivi razvoj turizma u Istri, te razvoj Istre kao kvalitetne turističke destinacije. Na tragu tih ciljeva, koji se temelje na Master planu razvoja turizma Istre od 2015. – 2025.,

⁶⁴ Ministar turizma Gari Cappelli, Glas Istre, <http://www.glasistre.hr/db11a666-c091-4325-8f95-7becaaaa6f6e>, 17.05.2017.

⁶⁵ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%201.%20DIO.pdf>, lipanj 2016.

pokrenuli smo novi projekt EcoDomus. Nastavak je to aktivnosti vezanih za diversifikaciju privatnog smještaja u Istarskoj županiji, koje smo započeli s projektom Istra Bike&Bed, a nastavljamo s projektom EcoDomus kojim potičemo privatne iznajmljivače da svoje sadržaje i usluge prilagode i nude gostima na odgovoran i održiv način.

Cilj projekta je poticanje privatnih iznajmljivača na diversifikaciju i podizanje kvalitete smještaja kroz usklađivanje s načelima održivog razvoja i održivog turizma. Stoga smo 1. lipnja 2017. na web stranicama Istarske županije objavili javni poziv za uključivanje u projekt certificiranja Eco-friendly smještaja u Istri, a ovim priopćenjem smo se prigodno željeli nadovezati na Svjetski dan zaštite okoliša, koji se obilježava u cijelome svijetu upravo na današnji dan.

EcoDomus je usmjeren ka malim turističkim smještajnim objektima, koji su kategorizirani kao kuće za odmor ili kao apartmani (isključivo ukoliko cijelim objektom u kojem se nalaze upravlja ista osoba) ukupnog kapaciteta najviše 30 ležajeva, koji se iznajmljivanjem bave najmanje 2 godine i registrirani su za cjelogodišnje poslovanje. Također, prilikom odabira objekta za uvrštenje u projekt, prednost će imati iznajmljivači iz onih sredina u kojima se već provodi sustavno selektivno prikupljanje i zbrinjavanje otpada.

Održivi turistički razvoj vrlo je važan jer zadovoljava potrebe turista i domicilnog stanovništva. Njime se želi ostvariti upravljanje resursima na način da ekonomske, socijalne i ekološke potrebe budu ostvarene tako da se održi kulturološki integritet, osnovni ekološki procesi, biološka raznolikost, te sustavi na kojima počiva život. U sklopu projekta EcoDomus, kroz kriterije ulaska i dobivanje markice, vrednuju se lokalne vrijednosti kroz informiranje gostiju o lokalnoj kulturno - povijesnoj baštini, informiranje gostiju o lokalnim prirodnim vrijednostima, sadržajima i događanjima, uređivanje okoliša autohtonim biljnim vrstama, promocija tradicionalnih proizvoda i suvenira, informiranje gostiju o mogućnostima učenja i/ili sudjelovanja u

tradicijskim običajima, promocija lokalne kuhinje i tipičnih prehrambenih proizvoda itd⁶⁶.

Osnovne karakteristike EcoDomus smještaja jesu:

- društvena i ekološka odgovornost
- cjelovita zaštita okoliša i zdravlja
- korištenje eko certificiranih sredstava za pranje i čišćenje
- korištenje eko certificiranih toaletnih proizvoda
- korištenje prirodnih materijala
- štednja vode i energije
- sortiranje i recikliranje otpada

Nadalje, ostale mjere koje su važne za razvoj općine, a uključuju uvalu Blaz su:

- Izgradnja i realizacija rekreativnih sadržaja uz more na uvali Blaz
- Izgradnja rampe za ulaz u more za osobe s invaliditetom u uvali Blaz.

Realizacijom projekta, adaptirat će se postojeći društveni domovi što će doprinijeti aktivnijem korištenjem pojedinih domova za okupljanja i druženja te poboljšanju kvalitete života za stanovnike Općine Barban.

⁶⁶ Prijedlog programa ukupnog razvoja Općine Barban 2016.-2020., Analiza postojeće situacije, <http://barban.hr/wp-content/uploads/2017/02/Prijedlog%20PUR-a%20Općine%20Barban%20-%20I.%20DIO.pdf>, lipanj 2016.

3. VAŽNOST I ELEMENTI INVESTICIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Ako se uzme u obzir da je Hrvatska relativno mala zemlja i kao takva ne može imati znatnog utjecaja na globalne promjene, jasno se vidi koja je važnost prihvaćanja investicija. Ukoliko je gospodarstvo otvoreno može se poticati rast i razvoj istog, a posljedično je logično da gospodarstvo prihvati direktna strana ulaganja. Kada se proučavaju investicije koje mogu omogućiti povećanje proizvodnje, smanjenje nezaposlenosti i gospodarski razvoj, potrebno je naglasiti kako je Hrvatska zemlja kojoj treba poduzetnički duh, investicije i „know-how“ koji bi pokrenuli dobrobit za gospodarstvo.

Iako se vide naznake izlaska iz krize, za potpuni oporavak potrebne su investicije u poslove koji u cilju imaju nova zapošljavanja. Za potpuni oporavak gospodarstva potrebno je promijeniti tehnologiju i uključiti investicije, jer bi se u suprotnom mogli samo povećati troškovi, što bi moglo prouzročiti kontraefekt. Za investicije u Hrvatskoj je vrlo bitno da budu usmjerena na mala i srednja poduzeća, pošto je njihova razina fleksibilnosti izrazito visoka, te su dobar izvor za nova zapošljavanja. Dakle, investicije mogu imati jako veliku ulogu u pokretanju gospodarske aktivnosti i gospodarskog rasta u Hrvatskoj.

Mnogo je razloga radi kojih je Hrvatska zemlja koja je zanimljiva investitorima, ali ima tu i loših strana koje bi se svakako trebale promijeniti u budućnosti. Hrvatska ima izrazito povoljan geografski položaj pa se tako nalazi vrlo blizu velikih europskih zemalja, ali s druge strane i tranzitnih zemalja koje su pogodne za trgovinu i promet. Osim kopnene povezanosti tu je i otvoreno more koje doprinosi dobroj povezanosti. Populacija Hrvatske je vrlo šarolika što se tiče stupnjeva obrazovanja. Povoljno je i to što je nacionalna valuta stabilna, kao zemlja Hrvatska je sigurna, a nacionalna ekonomija stabilna. Ono što je u Hrvatskoj loše je spora birokracija i komplicirana administracija koje u kombinaciji znatno usporavaju investicije, pošto je ponekad potrebno čekati i nekoliko godina da bi se dobile potrebne dozvole i uopće pokrenule investicije. Loše je i to što je još uvijek velika prisutnost mita i korupcije, a sudstvo je vrlo sporo i u nekim slučajevima neefikasno a mnogo se puta investitori mogu susresti sa neriješenim imovinsko-

pravnim odnosima i nesređenim knjigama. Kao posljedicu, sve navedeno, može imati nepovoljnu investicijsku klimu.

„Kada govorimo o investicijama kao pojmu koje otvaraju mogućnosti za povećanje proizvodnje, proizvodnosti, smanjenju nezaposlenosti i gospodarskom razvoju, treba naglasiti da je Hrvatskoj za restrukturiranje i razvoj posebno potreban poduzetnički duh, know-how, te nove kvalitetne i jeftine financijske izvore i instrumente. Izravna strana ulaganja mogu pridonijeti restrukturiranju gospodarstva Hrvatske, pridonoseći njenoj konkurenciji i stvaranju novih radnih mjesta⁶⁷.“

Takve investicije u nove procese i proizvode povećale bi realni kapital, ali i gospodarski potencijal sa novim znanjima i tehnologijama te poslovnim vezama koje potiču suradnju i integraciju u poslovne sustave.

Za izlaz iz krize potrebne su investicije u proizvodno usmjerene poslove i projekte s novim, dodatnim zapošljavanjem, te tako problem nezaposlenosti pokušati riješiti preko investicija. Također je bitno naglasiti da restrukturiranje gospodarstva podrazumijeva promjenu tehnološke osnovice i nove investicije, jer će se u suprotnom troškovi samo povećavati, što će posljedično uzrokovati otpuštanje radnika. Vrlo je bitno da investicije budu usmjerene i na domaća mala i srednja poduzeća, koja se pokazuju kao glavni izvor zaposlenosti, sa visokom razinom fleksibilnosti, dinamičnosti i spremnosti za nove tehnologije.

Prema tome, investicije trebaju imati veliku ulogu u pokretanju gospodarske aktivnosti i gospodarskog rasta Hrvatske. Ne treba zaboraviti da se investicije trebaju usmjeravati u one proizvode i usluge za kojima je velika potražnja u inozemstvu, te da država javne investicije usmjeri na dobra preko kojih se minimiziraju ograničenja za investicije privatnog sektora.

⁶⁷ Bilas, V., Franc, S., Uloga inozemnih izravnih ulaganja i načini poticanja, čl. Broj 06-13, 2006., str. 17.

ZAKLJUČAK

Ako se govori o pojmu investicija može se reći da u prvom redu podrazumijeva ulaganje u fiksne i obrtne fondove. Prema tome može se reći da investicije predstavljaju dio društvenog produkta koji se u procesu svoje konačne raspodjele i upotrebe nije proširio, nego je upotrijebljen za zamjenu potrošnih, ali i izgradnju novih kapaciteta: kako se pod tim pojmom podrazumijeva i ulaganje za održavanje postojećeg potencijala, može se zaključiti da je uključena i djelatnost investicijskog održavanja.

Vrlo značajan dio teorijskih i praktičnih problema na području planiranja i projektiranja rasta gospodarstva svodi se uglavnom na to da se uz odgovarajuću investiciju postignu zacrtani i očekivani ciljevi. Investicije su jedan od glavnih pokretača gospodarskog rasta svake zemlje, posebice ukoliko se odnose na ulaganja u sektor proizvodnje. Jednostavno rečeno, bez investicija teško je očekivati rast gospodarstva.

Hrvatska, kao zemlja koja je okrenuta ka međunarodnom tržištu, te sama po sebi već dugi niz godina vrši aktivnosti turizma, ne može zakazati kada su u pitanju investicije od turističkog značaja. Posebice je to izraženo kada se govori o investicijama u Istri. Zapadna obala Istre je mnogo razvijenija od istočne, što istočnoj ne daje manji značaj, nego upravo suprotno. Turizam Istre obilježen je brojnim različitostima na lokalnim razinama. To se posebno može uočiti usporedbom turizma u unutrašnjosti i na obali. Obalna mjesta uglavnom karakterizira masovan turizam temeljen na ponudi sunca i mora, mjesta iz ruralne Istre traže svoju turističku afirmaciju u nekom od selektivnih oblika turizma koji najbolje može predstaviti specifičnosti, povijest i tradiciju istih.

Kada se promatra uvala Blaz, to je dio na kojem vlada čista voda i gotovo netaknuta priroda, a kao takvo je vrlo pogodno za razvijanje turizma i turističkih aktivnosti. Na tom bi se području mogli odlično iskoristiti EU fondovi u cilju pridobivanja financijskih sredstava za izgradnju i pokretanje ekološki održivog

turizma i svih kapaciteta koji uz isti idu. U planu su projekti koji obuhvaćaju rekonstrukciju i proširenje postojećih nerazvrstanih cesta u uvali Blaz. Zamijenit će se postojeći dotrajali asfaltni pokrov, proširiti prometnice te postaviti nogostup i odgovarajuća prometna signalizacija, tako da će se realizacijom tih projekata riješiti problem loše prometne infrastrukture i povezanosti čime će se poboljšati uvjeti za vozila i sigurnost u prometu na tom djelu područja. Osim toga, poboljšat će se kvaliteta života lokalnog stanovništva, i osigurati će se bolji uvjeti turistima za pristup uvali Blaz tijekom ljetnih mjeseci.

Vlada RH je prepoznala tu mogućnost, pa je samo važno da se i lokalna samouprava i stanovništvo pokrenu u tom smjeru za dobrobit svih. A investicije na tom području mogu uvelike generirati bolji kvalitetniji život za mještane Istre i područja oko uvale Blaz.

Zaključno, može se utvrditi da uvala Blaz i općenito Istarska županija ima velike potencijale u razvoju selektivnih oblika turizma kojima se zbog novih trendova u turističkoj potražnji sve više i okreće. Iako još ima prostora za djelovanje, predstavnici javnog i privatnog sektora čiji je rad predstavljen kao primjer dobre prakse za pojedine selektivne oblike turizma, u mnogočemu već prakticiraju načela održivog razvoja turizma što znači da se nova slika istarskog turizma gradi na sigurnim i kvalitetnim temeljima.

POPIS ILUSTRACIJA

Slika 1.: Uloga FDI-ja u međunarodnom financiranju

Slika 2.: Geografske koordinate uvale Blaz

Slika 3.: Prikaz uvale Blaz na google mapi

Slika 4.: Analiza ograničenja: gradivi dio za građevine sa smještajnim jedinicama

Slika 5.: Planirani pristup lokaciji prema PPU Općine Marčana

Slika 6.: Rekonstrukcija i proširivanje nerazvrstanih cesta u uvali Blaz

POPIS TABLICA

Tablica 1.: Dužina obale (km) u Istarskoj županiji po gradovima i općinama

Tablica 2.: Koeficijent kretanja stanovništva prihoda u razdoblju 2001. do 2010.g.

Tablica 3.: Usporedba pokazatelja razvijenosti prema podacima Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije

Tablica 4.: Udio i broj subjekata u gospodarskim djelatnostima po šiframa

Tablica 5.: Prikaz analize prihoda gospodarskih djelatnosti od 2009. do 2014.g.

Tablica 6.: Vrijednosti mjerenja kakvoće mora za razdoblje 2011. – 2014. g. u Općini Barban

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1.: Koeficijent kretanja prihoda stanovništva u razdoblju 2001. do 2010. godine u Općini Barban

Grafikon 2.: Usporedba Indeksa razvijenosti Općine Barban, Hrvatske i Istarske županije

LITERATURA

Knjige:

1. Radolović D., Petronijević B., Perić V., Vareško V., u suradnji sa dr. Lenkom Uravić, Elaborat Područje Blaz – Marčana, 1997., Pula
2. Bilas, V., Franc, S., Uloga inozemnih izravnih ulaganja i načini poticanja, čl. Broj 06-13, 2006.
3. Bogunović, A., Sharma, S., Narodno gospodarstvo, Art Studio Azimović, 1995., Zagreb
4. Buhmeister, B.; Kremljak, Z.; Polajnar, A. I Pandža, K.: Neizraziti sustav za potporu odlučivanja korištenjem analiza rizika, 2006.
5. Orsag, S., Dedi, L., Budžetiranje kapitala, procjena investicijskih projekata, Drugo prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2006.
6. Samuelson, P.A., Nordhaus, D.W., Ekonomija, Mate, Zagreb, 1992.

Internet:

1. <http://www.barban.hr>
2. <https://www.glasistre.hr/70d895cb-9938-4c69-bac0-f1fb242c8528>
3. <http://www.ipress.rtl.hr>
4. <http://www.istarski.hr>
5. <http://www.marcana.hr>
6. <http://www.mgipu.hr/>
7. <http://www.monikaudovicic.hr>
8. <http://www.poslovnaucinkovitost.eu>
9. <http://www.poslovni-plan.hr>
10. <http://www.rakalj.com>
11. <http://www.regionalexpress.hr>
12. <http://www.tvistra.hr>
13. <http://www.web.efzg.hr>
14. <http://barban.hr/turizam>
15. <http://www.tecajne-liste.com>